

ماه اکتوبر، سال ۲۰۱۷

افغانستان، طی سال‌های ۲۰۱۷ – ۲۰۲۱ – دستیابی به انکشاف جامع در یک وضعیت - شکننده و ناسازگار

سند هذا قبل از آنکه بر مبنای پالیسی عامه مصوب سال ۲۰۱۱ بانک انکشاف آسیایی، از جانب هیئت رئیسه بانک انکشاف آسیایی مورد ملاحظه قرار گیرد، در اختیار مردم قرار گرفته است.

نرخ معادل اسعار
(مطابق ۱۹ سپتامبر ۲۰۱۷)

افغانی (AF)	–	واحد اسعار
۰.۰۱۴۶ دالر آمريکايي	=	۱ افغانی
۶۸.۶۶۷۱ افغانی	=	۱ دالر آمريکايي

اختصارات

ADB	–	بانک انکشاف آسیایی
AITF	–	صندوق وجهی زیربنای افغانستان
ANPDF	–	چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان
ANR	–	زراعت و منابع طبیعی
ARTF	–	صندوق وجهی بازسازی افغانستان
CAREC	–	همکاری های اقتصادی و منطقوی آسیای مرکزی
CPS	–	استراتژی مشارکت کشور
DABS	–	د افغانستان برشنا شرکت (شرکت ملی برق افغانستان)
FCAS	–	اوضاع شکننده و ناسازگار
GDP	–	تولید ناخالص داخلی
km	–	کیلومتر
KPSs	–	محصولات و خدمات اطلاعاتی
MEW	–	وزارت انرژی و آب
NPA	–	اداره تدارکات ملی
NPP	–	برنامه های ملی دارای اولویت
O&M	–	حفظ و مراقبت
PPP	–	مشارکت عامه و خصوصی
TA	–	همکاری تخنیکي
TAPI	–	ترکمنستان – افغانستان – پاکستان – هندوستان
WUA	–	انجمن استفاده کننده گان آب

نوت

در این گزارش، "\$" علامه دالر آمريکايي میباشد.

<p>معاون رئیس عمومی رئیس ساحوی</p>	<p>وینکای ژانگ، معاون عملیاتی (۱) شان اوسولیوان، رئیس عمومی دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی سمویل تومیوا، رئیس بانک انکشاف آسیایی در افغانستان</p>
<p>سرتیم اعضای تیم</p>	<p>دیوید اولدفیلد، اقتصاددان ارشد دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی اسد علیم، متخصص ارشد بخش انرژی، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی محمد ایوبی، مسؤل ارشد پروژه (منابع طبیعی و زراعت)، دفتر بانک انکشاف آسیایی در افغانستان، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی شنی کمپیل، معاون بانک انکشاف آسیایی در افغانستان، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی فاطمه کتاکوتان، مسؤل برنامه ها، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی میگن کاوناهان، متخصص بخش صحت، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی مارکو داویلا، متخصص بانک انکشاف آسیایی در افغانستان، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی نورلان جنچورایف، متخصص ارشد بخش محیط زیست، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی منیو هوج، متخصص اقتصادی (امور مالی عامه)، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی مینیک، متخصص ارشد سرمایه‌گذاری، دیپارتمنت عملیاتی سکتور خصوصی میونگ سوک وایتفیلد، متخصص ارشد همکاری های منطوقی، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی تام پنیلا، مشاور تخنیکی (آب)، دیپارتمنت انکشاف پایدار و تغییرات اقلیم نتان رایف، کارشناس تغییرات اقلیم، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی ویتون تاویسوک، متخصص ارشد بخش ترانسپورت، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی هنس ولدینگ، متخصص ارشد منابع آب، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی فرهاد زمری، مسؤل برنامه‌های بانک انکشاف آسیایی در افغانستان، دیپارتمنت آسیای مرکزی و غربی</p>
<p>بررسی کننده گان همتایی</p>	<p>بلاهباسکارا بتولا، متخصص ارشد مدیریت پروژه، دیپارتمنت آسیای جنوبی سنیفنس، نماینده، دفتر نماینده گی امریکای شمالی</p>

بانک انکشاف آسیایی در راستای تهیه هرگونه استراتژی مشارکت کشور، تمویل هرگونه پروژه، ایجاد هرگونه تعیینات و یا ارایه مأخذ برای هرگونه تمامیت ارضی و یا ساحه جغرافیایی خاص در سند هدا، قصد هیچگونه قضاوت را که به حالت قانونی و یا حالت دیگر تمامیت ارضی و یا ساحه بستگی داشته باشد، ندارد.

محتویات

صفحه

کشور در یک نگاه

2	I.	مرور مختصر بر استراتژی مشارکت کشور
3	II.	شرایط انکشاف کشور
5	III.	چارچوب استراتژیک کشور
5	أ.	اندوخته های از استراتژی قبلی
5	ب.	استراتژی انکشاف ملی
6	ت.	نقش شرکای انکشافی
6	ث.	اهداف استراتژیک و موضوعی بانک انکشاف آسیایی و اولویت های عملیاتی سکتور عامه و خصوصی
13	ج.	اولویت های حمایت علمی
13	IV.	تطبیق استراتژی
13	أ.	پارامترهای نشاندهنده منابع
14	ب.	اولویت های تطبیق
15	ت.	نظارت از نتایج
15	ث.	خطرات
		ضمایم
16	.1	چارچوب نتایج استراتژی مشارکت کشور
18	.2	پلان علمی کشور
21	.3	فهرست اسناد مرتبط

کشور در یک نگاه

۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	اقتصاد
18.9	19.7	20.4	20.2	20.3	عواید ناخالص داخلی (به میلیارد دلار، کنونی)
565.0	615.0	651.0	660.0	681.0	عواید ناخالص داخلی سرانه (دلار، کنونی) الف
2.0	0.8	1.3	3.9	14.0	رشد عواید ناخالص داخلی (فیصدي، به قيمت ثابت)
2.0	(5.0)	(0.1)	0.1	...	زراعت
3.1	4.1	2.4	3.1	...	صنایع
1.4	1.6	2.2	5.3	...	خدمات
18.7	18.6	17.6	23.1	25.3	سرمایه گذاری ناخالص داخلی (فیصدي عواید ناخالص داخلی)
25.8	21.5	23.4	31.6	30.7	صرفه جویی در عواید ناخالص داخلی (فیصدي عواید ناخالص داخلی)
4.4	(1.5)	4.7	7.4	6.4	شاخص قیمت مصرف کننده (سالانه فیصدي تغییرات)
9.6	3.2	8.6	9.9	8.7	نقدینگی (ام 2)، (تغییر در فیصدي سالانه، پایان دوره)
0.1	(1.4)	(1.7)	(0.6)	1.1	مازاد مالی به طور کلی (کسری)، (به شمول کمک های بلاعوض، فیصدي عواید ناخالص داخلی)
(29.3)	(32.8)	(28.8)	...	...	تعادل تجارت کالا (فیصدي عواید ناخالص داخلی)
7.1	2.9	5.8	8.5	5.3	تعادل حساب جاری (به شمول انتقال رسمی، فیصدي عواید ناخالص داخلی)
...	...	...	...	...	خدمات قرضه خارجی (فیصدي صادرات کالا و خدمات)
6.5	7.0	6.5	7.0	6.5	قرضه خارجی (فیصدي عواید ناخالص داخلی) ب

تازه ترین	2001	فقر و مسایل اجتماعی
32.5 [2015]	20.5	جمعیت (به میلیون)
2.8 [2015]	4.2	رشد جمعیت (فیصدي تغییرات سالانه)
327.0 [2014]	1,050.0	نسبت مرگ و میر مادران (در 100000 ولادت زنده)
66.3 [2015]	95.4 [2000]	میزان مرگ و میر اطفال (تخمین آرایه شده، در 1000 تولد زنده)
60.7 [2015]	55.5	توقع حیات در هنگام تولد (به سال)
34.3 [2014]	31.7	میزان سواد بزرگسالان (فیصدي سن، 15 سالگی و فراتر از آن)
112.0 [2014]	22.0 [2000]	شمولیت عمومی در مکاتب ابتداییه (فیصدي)
55.0 [2014]	...	سوء تغذی میان اطفال (فیصدي زیر سن 5 سال)
39.1 [2014]	...	جمعیت که تحت خط فقر قرار دارند (فیصدي)
65.0 [2014]	32.0	جمعیت که به آب مصوون دسترسی دارند (فیصدي)
39.0 [2014]	24.0	جمعیت که به خدمات بهداشتی و حفظ الصحه دسترسی دارند (فیصدي)

2015	2000	محیط زیست
]2014 [2.809,9	7.773	انتشار کاربن دای اکساید (ktCO ₂)
]2013 [7.0	0.0	انتشار کاربن دای اکساید سرانه (به تن)
1.2	1.2	ساحات جنگل زار (فیصدي ساحه ارضی مجموعی)
7.26	3.21	جمعیت شهری (فیصدي نفوس مجموعی)

مطابق 31 دسمبر 2016	ساحه کاری باتک انکشاف آسیایی (قرضه های فعال و کمک های بلاعوض ADF)
25	تعداد مجموعی قرضه ها و کمک های بلاعوض (ADF)
25	مستقل
0	غیر مستقل
2,701.0	مقدار مجموعی قرضه ها و کمک های بلاعوض (ADF)، (به میلیون دلار)
2,701.0	مستقل
0.0	غیر مستقل
184.6	مقادیر پرداخت شده (به میلیون دلار، سال 2016)
10.4	نسبت پرداخت (فیصدي)

...=قابل دسترس نیست، ( ) = منفی، [ ] = سال گذشته که در آن آمار قابل دسترس بوده اند، (ADB)=بانک انکشاف آسیایی، (ADF)=صندوق انکشاف آسیایی، (GDP) = عواید ناخالص داخلی، (IMF)=صندوق بین المللی پول، (ktCO₂)=کیلو تن کاربن دای اکساید، (M2) = پول گسترده، (UN)=سازمان ملل متحد، (UNDP) =برنامه انکشافی سازمان ملل متحد.

الف دربر گیرنده نسخه تجدید نظر شده سال 2012 چشم انداز جهانی جمعیت سازمان ملل متحد می باشد. دفتر سازمان ملل متحد در امور اقتصادی و اجتماعی، بخش جمعیت، سال 2013. چشم انداز جمعیت جهان: نسخه تجدید نظر شده سال 2012، شهر نیویارک.

ب صرف سکثور عامه. دربر گیرنده تصفیه قرضه های کمکی و عده داده شده. قرضه های کمکی که در زمان تعهد به شکل کامل ریکارد گردیده اند. منابع: دیتابیس چشم انداز انکشاف آسیایی، دولت افغانستان، اداره مرکزی احصاییه. سال 2016. سروی شرایط زنده گی مردم در افغانستان، سالهای 2013 – 2014: ارزیابی ملی خطرات و آسیب پذیری. کابل: (IMF)، سال 2017. جمهوری اسلامی افغانستان: مرور نخست در چهار چوب تدابیر برای توسعه سهولت های کریدت و تقاضاء برای بازنگری معیارات اجراءات – اعلامیه مطبوعاتی و گزارش کارمندان. گزارش (IMF) در مورد کشور، شماره (144/17)، واشنگتن دی سی، (IMF) دیتابیس چشم انداز جهان، ماه اپریل سال 2017. در ویب سایت/ <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/>

[index.aspx](https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/index.aspx) قابل دسترس می باشد، (IMF) چشم انداز اقتصاد منطقوی: معلومات تازه در مورد شرق میانه و آسیای مرکزی، ماه اپریل سال 2017. در ویب سایت (<https://www.imf.org/en/Publications/REO/MECA/Issues/2017/04/18/mreo0517>) قابل دسترس می باشد، بانک جهانی، سال 2017. شاخص های انکشاف جهانی برای سال 2017. واشنگتن دی سی و برنامه انکشافی سازمان ملل متحد، سال 2016. گزارش انکشاف بشری سال 2016: انکشاف بشری برای هر کس. نیویارک.

۱. مرور مختصر بر استراتژی مشارکت کشور

1. **چالش های کلیدی در برابر انکشاف.** شورش گری همچنان سیر انکشافی افغانستان را به مخاطره انداخته و به این ترتیب توانسته بالای تمام جنبه های زندگی در این کشور پیامد های ناگواری از خود بجا بگذارد. رشد اقتصادی از سال 2014 بدینسو شدیداً به رکود مواجه گردیده است و به حدی بلند نمی باشد که پاسخگو نیازمندی های نفوس به سرعت در حال رشد کشور باشد و در نتیجه سبب گردیده است تا میزان فقر در کشور روز تا روز افزایش یابد. قابل یاد آور نیست که افغانستان با تعداد قابل ملاحظه ای بیجا شده گان داخلی و میلیون ها تن مهاجری که از کشورهای همسایه عودت می نمایند، مقابل می باشد، چیزی که می تواند فشار بیشتری را بالای خدمات و قابلیت های دولت در شرایط کنونی وارد نماید. زیربنا های ناکافی فعالیت های سکتور خصوصی را محدود ساخته و مانع دسترسی بیشتر به خدمات اساسی می شود. بودجه های عادی و انکشافی عمدتاً از جانب تمویل کننده گان تأمین می گردد، زیرا ظرفیت تولید درآمد دولت خیلی ها پایین می باشد. شرایط از سال 2002 در برخی از عرصه های چون صحت و آموزش بهبود یافته است، اما میزان نابرابری جندر در افغانستان در میان سایر کشورهای جهان در بلندترین سطح خود باقی مانده است. ظرفیت های دولت در حالت بهبود بوده، اما برای اینکه کمک های انکشافی از مؤثریت بیشتر برخوردار گردد، نیازمند حمایت بیشتر می باشند.

2. **اهداف و اولویت های استراتژیک بانک انکشاف آسیایی.** در پاسخدهی به چالش های یاد شده و سایر چالش های انکشافی، هدف استراتژی مشارکت کشور یا (CPS) بانک انکشاف آسیایی این است تا یک بستر مناسب و نیرومند را بمنظور رشد گسترده تر و پایدارتر ایجاد نماید و بدین ترتیب از بدتر شدن میزان فقر جلوگیری به عمل آورد. استراتژی مشارکت کشور به مشارکت نیرومند خود که میان بانک انکشاف آسیایی و افغانستان ایجاد گردیده است، ادامه داشته و مؤثریت و گسترش فعالیت های بانک انکشاف آسیایی را افزایش خواهد بخشید. استراتژی مشارکت کشور رویکرد های مختلفی را برای وضعیت شکننده و ناسازگار، مدغم خواهند نمود. بانک انکشاف آسیایی فعالیت های خود را بر مبنای ارکان سه گانه استراتژیک انجام خواهند داد (1) افزایش دسترسی زنان و مردان به فرصت های اقتصادی، بازارها و خدمات. (2) نهاد های نیرومند و ظرفیت های بشری. (3) افزایش پایداری محیط زیست، سازگاری و استقامت در برابر تغییرات اقلیم و حوادث طبیعی. فعالیت های بانک انکشاف آسیایی روی سه سکتور دارای اولویت تمرکز داشته که عبارت از انرژی، ترانسپورت و زراعت و منابع طبیعی، می باشد. این سکتور ها بر اساس پیشنهاد دولت و با در نظر داشت منفعت های مقایسوی در داخل کشور و همچنان بر اساس اندوخته ها و سفارش های برخاسته از فعالیت های گذشته انتخاب گردیده اند. همچنان، این سکتور ها در گزارش نهایی بررسی و اعتبارسنجی استراتژی مشارکت کشور، که توسط دبیرتمنت مستقل ارزیابی انجام شده، بازتاب یافته است.¹

3. **مطابقت با پلان های انکشافی دولت.** استراتژی مشارکت کشور در مطابقت کامل با چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، آجندای تحقق به خودکفایی، برنامه های ملی دارای اولویت و ماستر پلان های سکتور های مختلف، قرار دارد.² به همین ترتیب می توان گفت که استراتژی مشارکت کشور مظهر کننده استراتژی مشارکت عمومی بانک انکشاف آسیایی می باشد، البته همانگونه که در استراتژی 2020 و ارزیابی میانه مدت استراتژی متذکره، بازتاب یافته است.³ اولویت ها و سکتور های استراتژیک بانک انکشاف آسیایی در افغانستان، فعالیت های سایر شرکای انکشافی در کشور را ادامه میدهد، تا توانسته باشد نقش شرکای انکشافی و سکتور های دارای اولویت و ساحات کاری آنها را در افغانستان به گونه درست تعریف نماید.

4. **افزایش ارزش بانک انکشاف آسیایی.** بانک انکشاف آسیایی افزایش قابل ملاحظه ای ارزش را در افغانستان به وجود آورده است. بانک انکشاف آسیایی یکی از شرکای پیشتاز افغانستان در عرصه زیربنایی و همکاری های منطقی می باشد و از تجارب گسترده در راه اندازی پروژه های زیربنایی در دوران کشمکش و بازسازی برخوردار می باشد. رویکرد سکتوری جامع در استراتژی مشارکت کشور که شامل سرمایه گذاری، ارتقاء ظرفیت، عملیات و حفظ و مراقبت یا (O&M)، و سایر ویژه گی ها را تحت پوشش قرار می دهند، کمک خواهند نمود تا نتایج آنها بیشتر پایدار گردند. صندوق وجهی زیربنای افغانستان (AIF) که توسط بانک انکشاف آسیایی مدیریت می گردد زمینه را برای شرکای انکشافی مساعد میسازد تا در پروژه های مورد علاقه خویش سرمایه گذاری نمایند.

1 بانک انکشاف آسیایی، سال 2015، بررسی نهایی استراتژی مشارکت کشور: افغانستان (سال 2009 تا اواسط سال 2015) شهر مانیلا: و دبیرتمنت مستقل ارزیابی، سال 2017، گزارش اعتباردهی بررسی نهایی استراتژی مشارکت: افغانستان، از سال 2009 تا اواسط سال 2015. شهر مانیلا: بانک انکشاف آسیایی.

2 دولت افغانستان، سال 2016، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، سال های 2017 تا 2021. کابل، و دولت افغانستان سال 2014. درک خودکفایی: تعهد در برابر اصلاحات و تجدید مشارکت. سند ارائه شده در کانفرانس لندن در مورد افغانستان. شهر لندن، 4 دسامبر.

3 بانک انکشاف آسیایی، سال 2008، استراتژی 2020: چارچوب استراتژیک دراز مدت بانک انکشاف آسیایی، سال های 2008-2020. شهر مانیلا، و بانک انکشاف آسیایی سال 2014. بررسی میان مدت استراتژی 2020: رسیده گی به چالش های فرا راه تحول در آسیا و اوقیانوسیه، شهر مانیلا.

II. شرایط انکشاف کشور

5. **کشمکش ها.** افغانستان از دهه 1970 به این طرف از اثر جنگ ها متأثر گردیده است و به عنوان یکی از کشور های کمتر انکشاف یافته در جهان به شمار می رود. در بانک انکشاف آسیایی، این کشور به عنوان یک کشور دارای اوضاع شکننده و ناسازگار طبقه بندی گردیده است. هر چند به نظر می رسد که میزان کشمکش ها در سال های 2005-2006 کاهش یافته بود، اما در سال 2009 و متعاقب آن در سال 2015 به گونه قابل ملاحظه افزایش یافت، و این امر نشان دهنده آنست که کشمکش ها از نظر شدت در حال افزایش میباشد نه در حال پایان دادن. وضعیت امنیتی از 2016 به این سو رو به وخامت بوده و توأم با کسب شدت درگیری های مسلحانه میان نیروهای امنیتی افغان و گروه های طالبان و داعش می باشد.⁴ در سال 2016، میزان تلفات ملکی افزایش بیشتر یافت که باعث کشته و زخمی شدن 11400 تن شد.

6. **اثرگذاری بالای جمعیت.** کشمکش ها در افغانستان همواره بالای جمعیت اثرگذار بوده و گفته می شود که میلیون ها تن افغان های مهاجر در کشور های همسایه به سر می برند، هر چند شماری از آنها به تدریج به کشور عودت مینمایند، در همین حال در حدود 1.3 میلیون تن بیجاشده داخلی وجود دارند. بسیاری از افغان ها، به ویژه جوانان و افراد تحصیل کرده، همچنین برای دسترسی به فرصت های مناسب اقتصادی به کشور های انکشاف یافته مهاجرت می نمایند. قابل تذکر است که در سال 2016، بیش از 635000 تن جدیداً از اماکن مسکونی خود بیجا گردیده اند. از سال 2002 بدینسو بیش از 4.8 میلیون تن مهاجر دوباره به کشور خود عودت نموده اند و صرف در سال 2016، بیش از 1.0 میلیون مهاجرین افغان از کشور های پاکستان و ایران عودت نموده اند، که بسیاری از آنها در کمپ های مزدحم و سایر اماکن مسکونی غیررسمی در مناطق شهری به سر می برند. این در حالیست که نزدیک به 2.3 میلیون تن مهاجر افغان هنوز هم در کشورهای همسایه زندهگی می نمایند.

7. **بررسی اقتصادی.** خدمات، بیش از نصف تولیدات ناخالص داخلی یا (GDP) را تشکیل می دهد، میزان متذکره در سکتور زراعت به 23 درصد و در سکتور صنعت به 21 درصد می رسد. اجراء وابسته به اقلیم زراعتی به گونه گسترده بالای میزان رشد سالانه کشور اثر گذار بوده که در نتیجه سبب ایجاد نوسانات می گردد. اقتصاد افغانستان مبناء محدود صادراتی دارد، که عمدتاً شامل قالین، گلیم، محصولات زراعتی و حیوانی و فروش داخلی به افراد غیر مقیم (عمدتاً نیروهای خارجی) می باشد. صادرات افغانستان معادل 10 درصد واردات می باشد. به همین ترتیب، افغانستان دارای یک اقتصاد بزرگ غیررسمی می باشد، منجمه تولیدات مواد مخدر. علاوه بر این، افغانستان شدیداً متکی به کمک های تمویل کنندهگان بوده که بیشتر برای روند بازسازی و رشد اقتصادی، بعد از سقوط رژیم طالبان اختصاص داده شده است. در سال 2016، کمک های بلاعوض تمویل کنندهگان حدود 63 درصد هزینه های دولت را تحت پوشش قرار داده است. بیش از نصف هزینه های دولت به امنیت اختصاص داده شده که در نتیجه منابع مالی محدود برای انکشاف باقی می ماند. رشد تولید ناخالص داخلی در افغانستان طی سال های 2003-2013 به طور متوسط 8.7٪ در سال بوده است. این در حالیست که رشد در این عرصه از سال 2014 بدینسو به طور قابل ملاحظه کمی کاهش یافته است و در جریان سال های 2014-2016-2016 به طور اوسط سالانه کمتر از 1.4٪ بوده است. دلیل عمده این کاهش سریع در سال های 2014-2016 عمدتاً برمی گردد به پیامد های ناگوار خروج نیرو های بیشتر خارجی از افغانستان که در پایان سال 2014 صورت گرفته است، همچنان بی ثباتی سیاسی که بعد از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری سال 2014 آغاز و سبب ایجاد حکومتی گردیده است که قدرت را با همدیگر شریک ساخته و در نتیجه میزان نا امنی ها در کشور وخامت بیشتر کسب نموده است.

8. **اقتصاد سیاسی.** اقتصاد سیاسی افغانستان نیز بخشی بوده که از خشونت های یاد شده متأثر گردیده است. از سال 2002 بدینسو میلیارد ها دلار از کمک های تمویل کنندهگان سبب شده تا میزان سهام در کنترل دسترسی به این بودجه ها به گونه قابل ملاحظه کمی افزایش یابد. رقابت برای تخصیص بودجه در سطح مرکزی و قراردادهای به سطح محلی منجر به فساد و بی ثباتی در دستگاه دولت گردیده و مراکز غیررسمی قدرت (پدیده جنگسالاری) را در سطح محلی تقویت بخشیده است. نقش تولید و صادرات مواد مخدر نیز در اقتصاد سیاسی افغانستان برجسته می باشد، زیرا کشور حدود 90 درصد مواد مخدر منجمه هروئین جهان را تأمین می نماید. مواد مخدر منبع اصلی درآمد برای شورشیان، گروه های جنایتکار و شبه نظامیان محلی می باشد و تولید و قاچاق آن به عنوان منبع اصلی فساد پنداشته می شود.

9. **فقر.** رشد اقتصادی از سال 2002 تا کنون، نتوانسته تا میزان فقر را در کشور کاهش بخشد. فقر (که بر اساس مصارف اندازه گیری می گردد) در جریان سال های 2007-2012 عملاً بدون هیچگونه تغییری به حال خود باقی مانده است، اما از آن زمان بدینسو تخمین زده می شود که از میزان 36.5 درصد که در سال های 2011-2012 وجود داشت، به 39.1 درصد در سال های 2013-2014 افزایش یافته است. علاوه بر آن، نابرابری ها به گونه روز افزون شدت کسب می نمایند. مصارف سرانه به صورت عموم کاهش یافته است، اما قشر فقیرتر جمعیت (دو دسته پایانی) کاهش سریع تر را نسبت به ثروتمندان در دو دسته بالایی تجربه نموده اند. ابعاد دیگر فقر و عدم مساوات شامل مصئون نبودن غذایی و دسترسی نابرابر به خدمات اساسی می باشد. حدود یک سوم جمعیت با

4 داعش به صورت محلی کلمه ای است که به شبه نظامیان دولت اسلامی در افغانستان اطلاق می گردد. این یک واژه عربی میباشد.

عدم مصونیت غذایی مواجه اند، در حالی که عدم دسترسی به آب مصوون و حفظ الصحه مطلوب و بالاخره شمولیت شاگردان در مکاتب، به سطح شهرها، روستاها و ولایات به گونه مشهود به ملاحظه می رسد.

10. شرایط اجتماعی. عده زیادی از شاخص های اجتماعی و اقتصادی افغانستان در آسیا در رده های اخیر قرار دارند، اما از سال 2002 بدینسو برخی از پیشرفت ها در عرصه های چون معارف و صحت چشمگیر می باشند. شمولیت در مکاتب به طور قابل ملاحظه بهبود یافته است. در سال 2001، صرف حدود 1 میلیون تن اطفال، که تعداد بیشتر آنها را پسران تشکیل می دادند، به مکتب می رفتند. تا سال 2013، در افغانستان حدود 8.6 میلیون تن اطفال در مکاتب شمولیت حاصل نموده اند که 39 درصد آنها را دختران تشکیل می دهد. این در حالیست که نظام معارف که هنوز هم با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می نماید منجمله؛ نابرابری جنس، کیفیت پایین آموزش، کمبود معلمین انات، موانع فرهنگی و سایر موانع شمولیت دختران در آموزش و غیره. در عرصه صحت، دستاورد های چشمگیری صورت گرفته اند، که می توان به صورت خاص از پیشرفت های سریع در کاهش میزان مرگ و میر مادران، نوزادان و اطفال زیر سن 5 سال یاد آوری نمود. به صورت عموم، توقع حیات که در سال 2001 صرف 43 سالگی پنداشته میشد، در سال 2015 به 60 سالگی افزایش یافته است. با این حال، افغانستان یکی از کشور های به شمار می رود که از بلندترین میزان سوء تغذی اطفال در جهان برخوردار می باشد و نزدیک به 55 درصد اطفال به سوء تغذی مزمن مصاب می باشند.

11. جنس. افغانستان همچنان با تفاوت های چشمگیر در عرصه جنس روبرو می باشد. شاخص نابرابری جنس برای سال 2016 افغانستان را در میان 159 کشور جهان، در رده 154 جا داده است.⁵ این در حالیست که بهبود برابری جنس یک امر دشوار پنداشته می شود، البته بنابر محدودیت های فرهنگی و اجتماعی که در برابر زنان و دختران وجود دارند، منجمله؛ طرز نگرش در مورد آموزش دختران، منزوی ساختن زنان و محدود ساختن فعالیت های زنان در خارج از منزل و غیره. مشارکت زنان در نیروی کار که 29 درصد می باشد، در شرایط کنونی خیلی ها پایین به نظر می رسد و دلایل عمده آنرا میتوان عوامل فرهنگی، تهدید های امنیتی و کمبود زمینه های اشتغال و یا هم اینکه ایشان بیشتر مصروف کار در منزل و مراقبت از اعضای خانواده می باشند، عنوان نمود. زنان معمولاً در سکتور غیررسمی کار می نمایند و حدود دو- سوم زنانی که به کار گماشته شده اند، در سکتور زراعت مشغول می باشند. خشونت مبتنی بر جنس در کشور خیلی ها شایع و رایج بوده و ازدواج های زیر سن قانونی دختران، به شمول ازدواج های اجباری، سبب تشدید ناتوانی های جنس و تقویت چرخه یا دوران فقر می گردد. عملاً دیده می شود که دختران با وجود قوانینی که برای محافظت از حقوق آنها طرح ریزی گردیده اند، از محافظت حقوقی محدود برخوردار می باشند. دولت مساعی به خرج می دهد تا زندگی زنان و دختران را از طریق راه اندازی برنامه ملی دارای اولویت توانمند سازی اقتصادی زنان و ایجاد واحد های که مسوولیت محو خشونت علیه زنان را در نهاد های دولتی به عهده خواهند داشت، تطبیق قانون منع آزار و اذیت زنان و اطفال که در سال 2016 تصویب گردیده است و بالاخره ایجاد واحد های قانونی ویژه رسیده گی به قضایای خشونت علیه زنان در 34 ولایت کشور، بهبود بخشد.⁶

12. محیط زیست و تغییرات اقلیم. افغانستان با تهدیدات محیط زیست، تغییرات اقلیم و حوادث طبیعی مواجه می باشد. محیط زیست آن تحت فشار بیشتر قرار دارد، البته بنابر رشد سریع جمعیت، مدیریت ضعیف منابع طبیعی، استفاده بیش از حد از علفچرها توسط مالداران و تخطی ها عرصه اراضی جنگل ها. منابع آب بنابر عدم مدیریت مؤثر و کمبود آب، به ویژه برای آبیاری زراعت، تحت فشار جدی قرار دارند. افغانستان یکی از کشور های به شمار می رود که از آسیب پذیری بیشتر در برابر پیامد های ناگوار تغییرات اقلیم برخوردار می باشد و دلایل آنرا آسیب پذیری کشور در مقابل تأثیرات متوقع و ظرفیت های پایین سازگاری کشور تشکیل می دهند. انتظار می رود که تغییرات اقلیم، خطرات قابل ملاحظه بالایی فعالیت های اقتصادی و کیفیت زندگی مردم داشته باشند و در نتیجه بتواند بالای طبقه فقیر، زنان و گروه های که به فراموشی سپرده شده اند اثرات ناگوار داشته باشند. افغانستان از قبل معروض به خطرات ناشی از حوادث طبیعی بوده و پیامد های تغییرات اقلیم سبب خواهند شد، تا شرایط مذکور را از طریق کاهش بارنده گی و یا هم باران های شدید و مکرر و بالاخره بلند رفتن درجه حرارت، افزایش بیشتر بخشد. حوادث طبیعی مانند زمین لرزه، سیلاب ها، خشکسالی، برفکچ ها و لغزش زمین سالانه هزاران تن افغان را تحت تأثیر قرار می دهد که بیشتر بالای قشر فقیر جمعیت، که معمولاً در ساحات مساعد به حوادث طبیعی زنده گی می نمایند، پیامد های ناگوار برجا می گذارند.

13. ظرفیت دولت و حکومتداری. ظرفیت های سازمانی در وزارتخانه ها و نهاد های دولتی به تدریج در حال بهبود می باشند. به صورت عموم نهاد های دولتی از توانایی های نظارتی اندک و محدود برخوردار بوده و میزان درک تخنیکی آنها در عرصه ایجاد قوانین و مقررات مناسب و ظرفیت های اجرایی آنها نیز محدود باقی مانده اند. ظرفیت های سازمانی ارتباط نزدیک با حکومتداری ضعیف دارد. از نظر شاخص درک فساد اداری، افغانستان در میان 176 کشور جهان در رده 169 و از جمله 100 نمره توانسته است صرف 15 نمره را دریافت نماید.⁷ فساد اداری سبب شده است که انکشاف در سکتور تجارت مشروع به سکتگی مواجه گردد، در نتیجه به آسیاب شورشگری آب بریزد و بالاخره میزان حمایت مردم از دولت را شدیداً کاهش بخشد. در راستای حکومتداری خوب،

⁵ پروگرام انکشافی سازمان ملل متحد (UNDP)، سال 2016، گزارش انکشاف بشری، سال 2016: انکشاف بشری برای همه، شهر نیویارک.

⁶ دولت افغانستان، سال 2016، برنامه ملی دارای اولویت توانمند سازی اقتصادی زنان، شهر کابل.

⁷ شفافیت بین الملل. شاخص درک فساد اداری، سال 2016 https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016.

دولت اقدامات متعددی را روی دست گرفته است، مانند ایجاد مرکز عدلی و قضایی مبارزه با فساد اداری، در سال 2016، تهیه پلان های مبارزه با فساد اداری از جانب چندین وزارتخانه و تهیه پیش نویس استراتژی مبارزه با فساد اداری در سرتاسر نظام دولت.

14. **سکتور خصوصی.** سکتور خصوصی در افغانستان به همان پیمان که کمک های خارجی، مؤثر بوده، نتوانسته است به عنوان انجن رشد اقتصادی کار نماید. تخمین گردیده است که سکتور خصوصی افغانستان صرف 10 تا 12 درصد تولید ناخالص داخلی را احتواء می نماید.⁸ که همه این موارد ناشی از محیط بدون انگیزه تجارت و وابستگی به کمک های خارجی می باشند. عوامل مانند چارچوب ضعیف قوانین و مقررات، خشونت ها، کندی روند اصلاحات اقتصادی، فساد اداری، فقدان زیربنا ها، دسترسی محدود به زمین و رشد ابتدایی سکتور مالی، سبب شده تا یک محیط تجارت ضعیف شکل بگیرد و در نتیجه سبب محدودیت رشد سکتور خصوصی گردد. به همین ترتیب گفته می توانیم که سکتور خصوصی نمی تواند سالانه به 400,000 تن کارگر تخمین شده در بازار کار زمینه اشتغال فراهم نماید. دولت تلاش به خرچ داده است، تا حالت سکتور خصوصی را بهبود بخشد، منجمله؛ تصویب قانون مشارکت عامه و خصوصی در سال 2016، ایجاد کمیته اجرایی در عرصه انکشاف سکتور خصوصی و گسترش همکاری ها میان دولت و سکتور خصوصی در رابطه به اولویت های آوردن اصلاحات در سکتور خصوصی.

15. **فقدان زیربناها.** افغانستان با کمبود جدی زیربنایی مواجه می باشد. نه تنها اینکه به زیربنا های بیشتر نیاز است، بلکه بخش بزرگی از زیربنا های موجود نیز بنابر عدم حفظ و مراقبت مناسب، تخریب گردیده اند. فقدان زیربنا ها، روند رشد اقتصادی و اشتغال زایی را به کندی مواجه می سازد. صرف 32 درصد مردم به برق داخل شبکه یی دسترسی دارند و این رقم در مناطق روستایی پایینتر از 10 درصد می باشد. ظرفیت تقریبی شبکه جاده افغانستان در حدود 4 کیلومتر در هر 1000 کیلومتر مربع می باشد و صرف 52 درصد منازل در مسافت 2 کیلومتری جاده ها قرار دارند. این در حالیست که حتی در محلاتی که جاده ها نیز وجود دارند، صرف 7 درصد از آنها از وضعیت درست برخوردار بوده و بیش از 70 درصد از جاده های میان ولایات و ولسوالی ها در وضعیت بدی قرار دارند. در عرصه زراعت صرف 10 درصد زمین های زراعتی دارای سیستم های آبیاری رسمی می باشند و متباقی آنها متکی به سیستم های غیررسمی و غیرمؤثر می باشند، که بهره وری، درآمد بلند و فرصت های اشتغال را به چالش کشانیده است.

III. چارچوب استراتژیک کشور

ا. اندوخته های از استراتژی قبلی

16. استراتژی مشارکت کشور روی اندوخته های کلیدی فراگرفته شده از بازنگری نهایی استراتژی مشارکت کشور قبلی (2009 - 2013) و فعالیت های اواسط سال 2015، استوار می باشد.⁹ اندوخته های متذکره عبارت اند از: (1) نیاز به انعطاف پذیری در عرضه خدمات امنیتی و در محراق توجه قرار دادن مسائل امنیتی به گونه بهتر در مراحل طرح ریزی و تطبیق پروژه ها. (2) نیاز به تمرکز روی شمار محدودی از سکتور ها، به منظور کاهش فشار وارده بالای منابع مربوط به دولت و بانک انکشاف آسیایی. (3) نیاز به داشتن کیفیت بالا در آغاز پروژه ها، ارتقاء ظرفیت و افزایش نظارت برای بهبود کارایی آنها. (4) نیاز به بهبود چارچوب نتایج و بهبود روند نظارت، به منظور تقویت نتایجی که از فعالیت های بانک انکشاف آسیایی به دست می آید. بررسی و بازنگری نهایی استراتژی مشارکت کشور از آیه کننده توصیه های متعدد بوده که شامل موارد ذیل می باشد: (1) تمرکز بیشتر بالای گسترش انکشاف جامع اقتصادی. (2) توجه بیشتر بالای موضوعاتی که با همدیگر تداخل دارند و محرکه های تغییر (3): ادامه تمرکز بالای سکتور های ترانسپورت، انرژی، زراعت و منابع طبیعی. (4): حمایت از ایجاد یک محیط مناسب برای سکتور خصوصی. (5) تقویت رویکردهای ارزیابی و مدیریت خطرات. گزارش اعتباردهی بررسی و بازنگری نهایی استراتژی مشارکت کشور، فعالیت های راه اندازی شده از سال 2009 تا اواسط سال 2015 را پایینتر از میزان موفقیت درجه بندی نموده اند و جایگاه آنها را در مرز میان موفق و ناموفق قلمداد می نمایند توصیه های آیه شده را پذیرفته اند و موارد ذیل را در آن اضافه نموده اند: (1) اقدامات امنیتی پروژه باید با شرایط محلی و وساحوی مطابقت داشته باشد (2) روند ارتقاء ظرفیت دولت باید بهبود یابد و (3) به منظور انکشاف گسترده و پایدار، باید از سکتور زراعت و منابع طبیعی حمایت بیشتر صورت گیرد.¹⁰ استراتژی مشارکت کشور اندوخته ها و توصیه های گزارش اعتباردهی را بازتاب خواهند داد.

ب. استراتژی انکشاف ملی

17. افغانستان در حال حاضر در "دهه تحول" (2015 - 2024) قرار داشته و بیشتر به دنبال خودکفایی بوده و در پهلوی آن به سمت صلح، بهبود، افزایش تولیدات و رشد در حرکت می باشد. افغانستان روند تطبیق چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان را در

8 آر. غیائی، جی. ژاو و اچ. هالگرن، سال 2015. سکتور خصوصی افغانستان: وضعیت کنونی و آینده، شهر استاکهولم.
9 بانک انکشاف آسیایی، سال 2015. بررسی و بازنگری نهایی استراتژی مشارکت کشور: افغانستان، سال 2009 الی اواسط سال 2015، شهر مانیلا.
10 دبیرتمنت مستقل ارزیابی، سال 2017. گزارش اعتباردهی بررسی و بازنگری نهایی استراتژی مشارکت کشور: افغانستان، سال 2009 تا اواسط سال 2015. شهر مانیلا: بانک انکشاف آسیایی.

سال 2017 آغاز نموده است.¹¹ دیدگاه عمومی چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان عبارت از دستیابی به خودکفایی و بهبود رفاه افغان ها می باشد. هدف اساسی آن کاهش فقر و بهبود رفاه مردم بوده و سایر اهداف آن دربر گیرنده ای مشروعیت بخشی و مؤثریت دولت و دستیابی به اشتغال زایی پایدار و پیشرفت قابل ملاحظه در راستای تحقق اهداف انکشاف پایدار می باشد. چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان از طریق برنامه های ملی دارای اولویت تطبیق خواهد گردید، که در حقیقت عبارت از برنامه های موضوعی مبتنی بر نتایج بوده و وزارت های ذیربط را در راستای رسیدهگی به نگرانی های اجتماعی و انکشافی راهنمایی می نمایند.

18. مقدمتر از چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، اجندای اصلاحات در اولویت دولت قرار دارد، که بازتاب دهنده درک خودکفایی کشور می باشد که تحت این عنوان گنجانیده شده است: سند تعهد در برابر اصلاحات و تجدید مشارکت.¹² هدف از این اجندای اصلاحات عبارت از حرکت به سوی صلح، بازسازی و انکشاف می باشد و دربر گیرنده هفت ساحه کلیدی اصلاحات می باشد. یکی از اسناد مهم دیگر استراتژیک عبارت از پلان زیربنا های ملی می باشد که برای سال های 2017-2021 مدنظر گرفته شده است و دربر گیرنده پلانگذاری، تطبیق و عملیات زیربنا ها می باشد.¹³ پلان متذکره روی اولویت های سکتوری تمرکز داشته و یک سلسله یی از زیربنایی را ارائه می نماید. به همین ترتیب به اصلاحات در عرصه، پالیسی ها، مقررات و نهاد ها رسیده گی می کند. قابل تذکر است که در این راستا ماسترپلان های متعددی برای سکتور ها نیز موجود می باشد.

ت. نقش شرکای انکشافی

19. از سال 2002 بدینسو که در کشور روند بازسازی آغاز گردیده است، شرکای انکشافی بخش قابل ملاحظه هزینه های بودجه دولتی را به خود اختصاص داده اند. در سال 2016، میزان کمک های بلاعوض خارجی به افغانستان به طور تخمینی حدود 48 درصد تولید ناخالص داخلی (یا 9 میلیارد دالر) را تشکیل می داد. در عین حال دولت افغانستان به کمک ها برای تحت پوشش قرار دادن بودجه عادی و انکشافی خود نیاز خواهد داشت. در کنفرانسی که در سال 2016 در شهر بروکسل در مورد افغانستان برگزار گردیده بود، تمویل کنندهگان یک برنامه اصلاحات را به تصویب رسانیدند، تا بتواند از دولت افغانستان حمایت نموده و از حمایت دوامدار سیاسی و مالی بین المللی تا سال 2020 اطمینان حاصل گردد.

20. نقش تمویل کنندهگان و سکتور و/یا ساحات مورد نظر در افغانستان به خوبی تعریف گردیده اند و چند سال پس از درخواست دولت برای تمویل کنندهگان در مورد محدود ساختن تعداد سکتور های که آنها حمایت می نمایند، صورت گرفته است. بانک انکشاف آسیایی به عنوان یکی از مهمترین و بزرگترین شرکای انکشافی زیربنای دولت شناخته می شود. سکتور های اجتماعی مانند صحت و معارف، کمک های پایدار را از صندوق وجهی بازسازی افغانستان یا (ARTF) بانک جهانی و یکعده برنامه های دوجانبه دریافت می نمایند. اتحادیه اروپا و سایر تمویل کنندهگان دوجانبه، منجمله کشور های شمال اروپا، از حکومتداری، تأمین عدالت و حقوق بشر حمایت می نمایند. سکتور زراعت علاوه بر دریافت حمایت از بانک انکشاف آسیایی، از جانب اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا و اتحادیه اروپا نیز مورد حمایت قرار می گیرد. تمویل کنندهگانی که در سکتور های مشابه فعالیت دارند، متمایل اند تا در سکتور های فرعی مختلف فعالیت اختصاصی داشته باشند (به عنوان مثال، بانک انکشاف آسیایی برای جاده های حقلوی ملی و بانک جهانی برای جاده های روستایی) و به همین ترتیب می توان گفت که برای کاهش تضاعف و تداخل فعالیت ها، میکانیزم های هماهنگی نیز روی دست گرفته شده اند.

21. دو نوع صندوق های بزرگ وجهی وجود دارند: صندوق وجهی بازسازی افغانستان که توسط 34 تمویل کننده تأمین مالی می گردد، عمدتاً سکتور های مانند خدمات ملکی، صحت، معارف، انکشاف دهات، زراعت، و حکومتداری را تحت پوشش قرار می دهد و جریان هزینه های دولت را تمویل می نمایند. صندوق وجهی زیربنای افغانستان که توسط بانک انکشاف آسیایی، مدیریت می گردد در سال 2010 تأسیس گردیده و به عنوان یگانه صندوق وجوه اختصاصی برای زیربنا ها پنداشته می شود. هر دو صندوق یاد شده تمویل به کمک های خود در راستای تأمین هماهنگی و ایجاد مشارکت میان سکتور های کلیدی ادامه خواهند داد.

ث. اهداف استراتژیک و موضوعی بانک انکشاف آسیایی و اولویت های عملیاتی سکتور عامه و خصوصی

22. بررسی و بازنگری رویکرد استراتژی مشارکت کشور. هدف رویکرد پیشنهادی استراتژی مشارکت کشور عبارت از ایجاد یک بنیاد نیرومند برای انکشاف گسترده تر و پایدارتر و جلوگیری از وخامت فقر می باشد. فعالیت های بانک انکشاف آسیایی روی ارکان سه گانه استراتژیک متمرکز خواهند بود: (1) گسترش دسترسی زنان و مردان به فرصت های اقتصادی، بازارها و خدمات - سرمایه گذاری ها در عرصه زیربناها و انکشاف سکتور خصوصی، سبب خواهند شد تا دسترسی زنان و مردان به اشتغال، منابع،

¹¹ دولت افغانستان، سال 2016. چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان یا (ANPDF)، سال های 2017 - 2021، شهر کابل.

¹² دولت افغانستان، سال 2014. درک خودکفایی: تعهدات در برابر اصلاحات و تجدید مشارکت. سند ارائه شده در کانفرانس لندن در مورد افغانستان، شهر لندن، چهارم دسمبر.

¹³ دولت افغانستان، سال 2016، پلان زیربنا های ملی، برای سال های 2017 - 2021، شهر کابل.

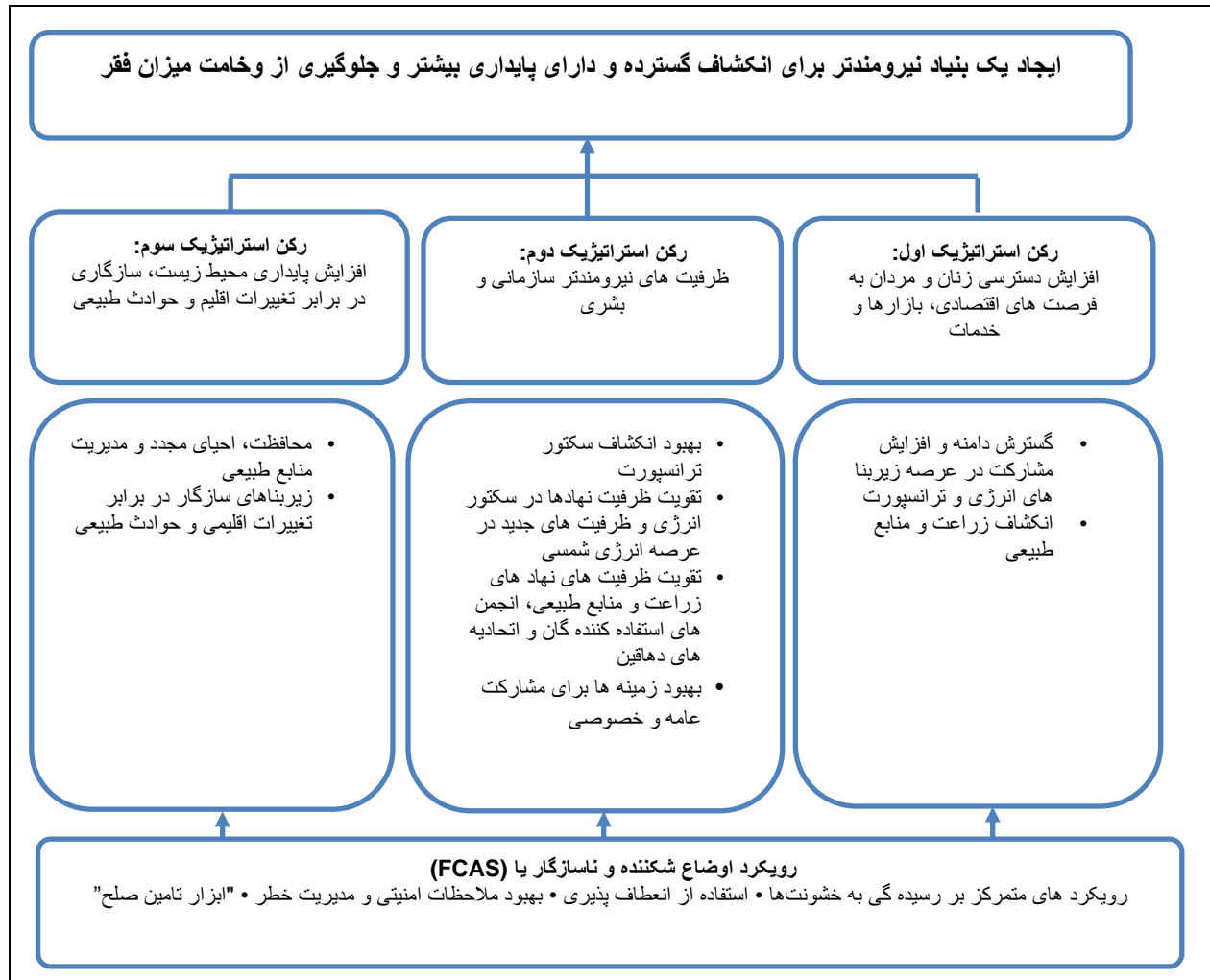
خدمات و بالاخره بازارها افزایش یابد و ارتباطات را هم در داخل کشور و هم با کشورهای همسایه بهبود بخشند. (۲) توانمند سازی نهادها و ظرفیت های بشری، از طریق روی دست گرفتن اصلاحات در سطح سکتور ها، رشد حکومتداری، ارتقاء ظرفیت و انکشاف مهارت ها. (۳) گسترش پایداری محیط زیست، سازگاری و استقامت در برابر تغییرات اقلیم و سازگاری در برابر حوادث طبیعی، تمرکز بالای زیر بنا های پایدار از نظر محیط زیست، زیر بنا های سازگار در برابر تغییرات اقلیم و معیشت و بالاخره سازگاری در برابر حوادث طبیعی (لطفاً به شکل مراجعه نمایید). استراتژی مشارکت کشور بر مبنای رویکرد اوضاع شکننده و ناسازگار یا (FCAS) شکل خواهد گرفت، البته از نقطه نظر اینکه بانک انکشاف آسیایی چگونه می تواند در برابر اوضاع شکننده و ناسازگار رسیدگی نمایند، تا بتواند پیامد ها و نتایج انکشافی را بهبود بخشد. رویکرد اوضاع شکننده و ناسازگار (FCAS) سبب خواهد شد تا ما را در رویدست گرفتن روش های کمک نماید، که بر مبنای آن بانک انکشاف آسیایی و دولت افغانستان بتوانند پروژه ها را به گونه مؤثر پلانگذاری و تطبیق نمایند.

23. سکتور های دارای اولویت، عوامل تغییر و افزایش ارزش بانک انکشاف آسیایی. بانک انکشاف آسیایی با تمرکز دراز مدت خود روی سه سکتور دارای اولویت ادامه خواهد داد که عبارت اند از: سکتور ترانسپورت، سکتور انرژی و سکتور زراعت و منابع طبیعی. اینگونه اقدامات برای پاسخدهی در مورد فقدان شدید زیر بنا ها در سکتور های متذکره، با در نظر داشت منافع مقایسوی بانک انکشاف آسیایی و اولویت های دولت در راستای کمک های بانک انکشاف آسیایی، مرعی خواهند گردید.¹⁴ سرمایه گذاری در سکتور های متذکره عمدتاً مترافق با اصلاحات و بهبود نهادها خواهد بود و در کنار آن روی ایجاد ظرفیت های تخنیکی و انکشاف مهارت ها برای تدوین رویکرد های جامع در سکتور های مربوطه تمرکز خواهد نمود. عوامل تغییر دارای اولویت، دربر گیرنده عوامل چون تساوی جندر، انکشاف سکتور خصوصی، حکومتداری و ارتقاء ظرفیت و بالاخره مشارکت از طریق صندوق وجهی زیربنای افغانستان خواهند بود. افزایش ارزش بانک انکشاف آسیایی، به عنوان رویکرد جامع استراتژی مشارکت کشور خواهد بود که شامل سرمایه گذاری، ارتقاء ظرفیت، حفظ و مراقبت یا (O&M) و سایر ویژه گی های خواهند بود که ما را در حصول اطمینان از دستیابی به نتایج پایدار یاری خواهند رسانید. سایر اشکال افزایش ارزش، عبارت از رهبری همکاری منطقوی بانک انکشاف آسیایی و صندوق وجهی زیربنای افغانستان می باشد که بالنوبه سبب خواهند شد تا میزان کمک های مالی بیشتر را برای سایر پروژه های مورد علاقه شرکای انکشافی، افزایش بخشد.

24. همکاری و ادغام منطقوی. افغانستان در چهار راه میان آسیای مرکزی و آسیای جنوبی واقع بوده و به همین دلیل است که به عنوان یک عضو کلیدی برنامه همکاری های اقتصادی حوزه آسیای مرکزی یا (CAREC) پنداشته می شود. این موقف افغانستان ایجاب می نماید تا کشور مذکور از همکاری با کشورهای همسایه سود بیشتر ببرد و در کنار آن با احراز این موقعیت شگفت انگیز خود، زمینه های همکاری قابل ملاحظه ای را در عرصه ادغام اقتصادی در سرتاسر حوزه های یاد شده گسترش بخشد. به همین ترتیب می توان گفت که بانک انکشاف آسیایی به تلاش ها خود در عرصه انکشاف پوتانشیل افغانستان به عنوان نقطه ترانزیت فرامطقوی برای ترانسپورت و انرژی، ادامه خواهد داد و روی ایجاد و تقویت دهلز همکاری های اقتصادی حوزه آسیای مرکزی یا (CAREC) و برنامه های انرژی منطقوی مانند خط لوله گاز میان کشور های ترکمنستان-افغانستان، پاکستان-هندوستان یا (TAPI)، پروژه اتصال برق میان کشور های تاجکستان-افغانستان-پاکستان و ترکمنستان یا (TUTAP) و پروژه اتصال برق میان کشور های ترکمنستان-افغانستان-پاکستان یا (TAP)، تمرکز خواهد داشت. علاوه بر آن، به ابتکارات تسهیل تجارت در چهارچوب همکاری های اقتصادی حوزه آسیای مرکزی یا (CAREC) خود ادامه داده، تا بر مبنای آن تجارت منطقوی گسترش بیشتر یابد و فرصت های بیشتر تجارتي را برای شرکت های داخلی، به ارمغان بیاورند.

¹⁴ دولت افغانستان در جریان نشست مشورتی که در رابطه به استراتژی مشارکت کشور، در ماه فیروزی 2017 برگزار گردید، درخواست خود را به بانک انکشاف آسیایی ارائه نموده است.

فشرده استراتژی مشارکت کشور برای افغانستان طی سال های 2017-2021

منبع: بانک انکشاف آسیایی.

1. رکن اول: گسترش دسترسی زنان و مردان به فرصت های اقتصادی، بازارها و خدمات

25. **گسترش دامنه و افزایش مشارکت در عرصه زیربناهای انرژی و ترانسپورت.** به منظور دستیابی به اهداف دولت در راستای کاهش فقر، افغانستان نیاز دارد تا انرژی قابل اعتماد را به گونه قابل ملاحظه افزایش یابد. تأمین انرژی دارای منفعت های متعدد انکشافی می باشد، به شمول اشتغال زایی و کاهش فقر، افزایش بهره وری، افزایش درآمدها و بالاخره بهبود تسامحی جندر و دستاورد ها در عرصه صحت و معارف. تغییرات کلیدی در برنامه انرژی در چهارچوب استراتژی مشارکت کشور برای سال های 2009 – 2013 عبارت از این می باشد که بانک انکشاف آسیایی از یک رویکرد بیشتر متعادل به منظور انکشاف سکتور های فرعی برق (تولید و توزیع توأم با انتقال)، تنوع جغرافیایی بیشتر (منجمله انکشافات داخلی و بیرونی شبکه برق) و حمایت از انرژی های قابل تجدید، برخوردار خواهد بود.

26. بانک انکشاف آسیایی میزان برق رسانی کشور را با گسترش شبکه توزیع به هزاران خانواده، شرکت های تجاری، مکاتب و تسهیلات صحتی افزایش خواهد بخشید، که به نوبه خود به عنوان یکی از عرصه های مهم مبدل ساختن فعالیت های انرژی بانک انکشاف آسیایی به فعالیت های که از وسعت و گسترش بیشتر برخوردار باشد، خواهد بود. این برنامه برق را در حوزه های بیشتر توزیع خواهد نمود، که بسیاری از آنها از میزان بلند فقر برخوردار می باشند. تأمین برق به بخش های بیشتر کشور فرصت های اقتصادی را تنبه خواهند نمود که می توان در این عرصه از اشتغال زایی و خطوط جدید تجارت و صنایع نام برد.

27. به همین ترتیب، بانک انکشاف آسیایی نقش مهمی را در عرصه انتقال برق با تأمین خطوط منظوقی و داخلی ایفاء خواهد نمود. در سطح حوزوی، گسترش جریانات و اتصالات برق و وارد نمودن برق از کشور ترکمنستان، سبب خواهد شد تا تجارت انرژی و همکاری های منظوقی بیشتر گسترش یابند، در عین حال سبب خواهد شد تا موقعیت افغانستان را به عنوان یک دهلیز انتقال برق میان آسیای مرکزی غنی از برق و آسیای جنوبی فقیر از برق تقویت بیشتر بخشد. افغانستان در پروژه منظوقی ترکمنستان-ازبکستان-تاجکستان-افغانستان-پاکستان یا (TUTAP) و پروژه پیشنهادی اتصال جریان برق میان کشورهای ترکمنستان-افغانستان-پاکستان یا (TAP)، به‌منابه یک دهلیز یا چهارراه وارد صحنه خواهد شد. قابل یاد آوریست که بانک انکشاف آسیایی، در داخل کشور نیز از طریق انتقال خطوط برق به ولایات شرقی، غربی و مرکزی افغانستان، فعالیت های انتقال برق خود را گسترش بیشتر خواهد بخشید.

28. به‌منظور بهبود مصوونیت انرژی داخلی، افزایش جریان برق و تأمین انرژی پاک، بانک انکشاف آسیایی در پروژه های تولید انرژی قابل تجدید نیز نقش ایفاء خواهد نمود. حداقل یک پروژه انرژی شمسی به عنوان اثبات مفکوره سرمایه گذاری بالای پوتانشیل وسیع برق آفتابی افغانستان، انکشاف داده خواهد شد. می‌توان گفت که در داخل کشور، انرژی مصوون از طریق هاییدرو پاور یا انرژی آبی نیز تولید خواهد گردید. به همین ترتیب بانک انکشاف آسیایی در جریان تطبیق استراتیژی مشارکت کشور، مطالعات امکان پذیری بیشتری را در مورد پروژه های هاییدرو پاور دریاهای کشور، انجام خواهند داد.

29. در سکتور فرعی گاز، بانک انکشاف آسیایی از طریق بازسازی چاه های تولید گاز، بر تولید گاز داخلی نیز تمرکز خواهد نمود. چاه های گاز داخلی قادر خواهند بود تا روزانه میلیون ها متر مکعب گاز بیشتر را برای استفاده سکتور صنایع و تجارت تولید نماید، که روند افزایش تولیدات صنعتی، ایجاد شغل های جدید و بهبود بهره وری را یاری می‌رساند. بانک انکشاف آسیایی همچنان به تلاش های خود در عرصه تسهیل پروژه خط لوله گاز میان کشورهای ترکمنستان - افغانستان - پاکستان - هندوستان یا (TAPI)، در چهارچوب برنامه همکاری های اقتصادی حوزه آسیای مرکزی یا (CAREC)، که در نتیجه مقدار 33 میلیارد متر مکعب گاز طبیعی را سالانه از کشور ترکمنستان به کشور های افغانستان، پاکستان و هندوستان صادر می‌نماید، ادامه خواهد داد. شایان تذکر است که دولت افغانستان تقاضا نموده است تا بانک انکشاف آسیایی در زمینه تمویل خط لوله گاز (TAPI) همکاری نماید.

30. انکشاف شبکه ترانسپورتی به‌منظور بهبود اتصال به سطح ملی و منظوقی، افزایش رشد اقتصادی و گسترش روند ادغام رشد اقتصادی، بسیار حایز اهمیت می‌باشد. بانک انکشاف آسیایی به تلاش های حمایت کننده خود در عرصه انکشاف شبکه جاده ها از طریق احداث جاده های جدید و یا احیای جاده های بزرگ ادامه می‌دهد، که می‌توان از بخش های 2، 5 و 6 دهلیز های همکاری های اقتصادی حوزه آسیای مرکزی یا (CAREC) و تکمیل جاده های حلقوی ملی (دو- سوم جمعیت کشور در مسافه 36 کیلومتری این جاده ها مسکن گزین می‌باشد)، نام برد. انکشاف دهلیز های همکاری های اقتصادی حوزه آسیای مرکزی، سبب خواهد شد تا همکاری های منظوقی گسترش بیشتر یابند و افغانستان را کمک خواهد نمود تا به یک نقطه ترانزیت منظوقی مبدل گردد و در نهایت تجارت آن با منطقه رونق بیشتر پیدا نماید. تکمیل جاده های حلقوی کمک خواهد نمود تا مناطق مختلف در داخل کشور با همدیگر اتصال یابند و در این عرصه شاهد انکشافات گسترده باشیم. سایر ابتکارات و فعالیت های جاده سازی سبب خواهند گردید تا ولایات شمالی و مرکزی کشور با همدیگر وصل و سبب ایجاد مراکز ترانزیتی جدید گردند، جوامع مستضعف و متکی بر زراعت را با بازار های کالا و کار ارتباط دهند و در نتیجه مراکز انکشاف و بازار های شهری را با همدیگر به‌گونه گسترده مدغم سازند. به همین ترتیب می‌توان گفت که اینگونه سرمایه گذاری ها سبب خواهند گردید تا جوامع محلی از آن سود بیشتر ببرند و از این طریق به فرصت های شغلی جدید، خدمات معارف، صحت و سایر خدمات اجتماعی دسترسی بهتر و سهلتر داشته باشند.

31. بانک انکشاف آسیایی به حمایت خود از حفظ و مراقبت جاده ها ادامه خواهد داد، تا اطمینان حاصل گردد که شبکه جاده می‌تواند در هر مقطع زمانی منفعت های پایدار برای باشنده های این سرزمین فراهم نمایند. به همین ترتیب، بهبود روند حفظ و مراقبت جاده ها در افزایش مصوونیت برای وسایط نقلیه و مردم در سرتاسر جاده ها نقش بسزایی ایفاء خواهد نمود.

32. بانک انکشاف آسیایی فرصت های گسترش شبکه راه آهن را در داخل کشور شناسایی و ارتباطات جدید راه آهن را با کشور های همسایه سراغ و تأمین خواهند نمود. یک شبکه توسعه یافته راه آهن، میزان حمل و نقل را افزایش و هزینه های سنگین ترانسپورتی را کاهش می‌دهد و بالاخره زمینه دسترسی به ثروت معادن افغانستان را فراهم می‌سازد، که می‌توان آنرا به عنوان یک عامل کلیدی دارای پوتانشیل برای انکشاف میان مدت و دراز مدت تلقی نمود. انتقال مقادیر زیاد معادن نیاز به راه آهن دارد، تا بتوانند آنها را به مراکز پروسس و یا بازار های صادراتی انتقال دهند. همین دلیل است که بانک انکشاف آسیایی روند برنامه ریزی راه آهن را کمک خواهد نمود. به همین ترتیب راه آهن می‌تواند ادغام منظوقی و ارتباطات مستحکم بیشتر را تقویت بخشد، چون در حال حاضر واردات و کالا های ترانزیت از کشور های همسایه توسط قطار آهن انتقال می‌یابند و متعاقب آن به‌منظور انتقال در داخل افغانستان به موثر های باربری منتقل می‌گردند.

33. بانک انکشاف آسیایی از طریق فعالیت های انرژی و ترانسپورت خود تلاش خواهد ورزید تا با دولت در عرصه پروژه های زیربنایی روستایی در چهارچوب برنامه میثاق شهروندی هماهنگی نماید که شامل دسترسی به برق و جاده ها می‌باشند. برنامه

میثاق شهروندی، برنامه‌ی است که دولت افغانستان در برابر آن متعهد بوده و بر مبنای آن برای تمام قریه جات افغانستان خدمات اساسی فراهم می‌گردند.

34. انکشاف زراعت و منابع طبیعی. یکی از عناصر مهم و اساسی در برابر کاهش میزان فقر و رشد گسترده، انکشاف زراعت و منابع آب میباشد. بر علاوه اینکه زراعت به عنوان یک ماشین رشد اقتصادی شناخته می‌شود، انکشاف سکتور متذکره کمک خواهد نمود تا در مناطق دوردست کشور صلح و ثبات تأمین گردد، البته از طریق اشتغال زایی، افزایش درآمدها و توزیع عادلانه منابع آب. بانک انکشاف آسیایی مساعی به خرچ می‌دهد تا بر تأمین و احیای زیربنا های آبیاری و منابع آب و انکشاف زیربنا های بازار های زراعتی و زنجیره ارزشی تمرکز بیشتر نماید.

35. بانک انکشاف آسیایی، زیربنای آبیاری را بهبود و ارتقاء بخشیده و مدیریت آبیاری را تقویت خواهند نمود، تا بتواند از طرح های آبیاری در برابر سیلاب ها محافظت و روند تأمین آب را برای استفاده کننده گان تمام مسیر جریان آب در زراعت بهبود بخشد. اینگونه سرمایه گذاری ها می‌توانند دسترسی و فقدان آب در سکتور زراعت را بهبود بخشیده و در نتیجه برای جمعیت روستایی منفعت های فراوانی را به ارمغان آورند، که قرار ذیل می‌باشند: افزایش بهره وری و حاصلات، تنوع محصولات، بهبود مصونیت غذایی و افزایش صادرات محصولات با ارزش مانند میوه جات و مغزیات. با روی دست گرفتن اینگونه اقدامات، درآمد خانواده های متکی به زراعت افزایش و هزار ها شغل روستایی یومیه ایجاد خواهند گردید.

36. سایر زیربنا های منابع آب قادر خواهند بود تا از طریق بهبود سیستم های ذخیره سازی و عرضه، آب مصوون را به شهروندان فراهم خواهد نمود. انتظار می رود تا تکنالوژی ذخیره سازی جدید افغانستان بتواند برای اهداف متعدد مورد استفاده قرار گیرد، مانند تأمین آب شهری، فراهم ساختن آب برای زراعت و آبیاری و تولید برق آبی.

37. بانک انکشاف آسیایی از طریق تأکید بیشتر بر زیربنای های بازار های محصولات زراعتی و انکشاف زنجیره ارزش، خواهد توانست تا برای فعالیت های زراعت و منابع طبیعی خود تعادل بیشتر فراهم نماید و در صورت امکان، آنها را با فعالیت های ترانسپورتی خود مرتبط خواهند ساخت. بانک انکشاف آسیایی بر زیربنا های بازار های باغداری سرمایه گذاری نموده و از بهبود فعالیت های تجاری این تسهیلات حمایت به عمل خواهد آورد، به شمول استفاده از تکنالوژی های پیشرفته پس از برداشت حاصلات و روش های بازاریابی آنها. بانک انکشاف آسیایی فعالیت های خود را با سایر طرح های دولت و شرکای انکشافی هماهنگ خواهد ساخت، تا بتواند با در نظر داشت منافع متقابل شرکای انکشافی، به گونه گسترده تر به زنجیره های ارزشی رسیده گی نماید. مستفیدین در زنجیره های ارزشی نیز باید درآمد بیشتر را از موارد ذیل به دست آورند. (۱) قیمت های بلندتر حاصل شده از بهبود کیفیت کالا و افزایش ارزش از طریق پروسس. (۲) فروش مقادیر بیشتر کالاها. به منظور بلند بردن میزان مشارکت زنان در زیربنا های بازار زراعت و انکشاف زنجیره های ارزشی، توجه بیشتر مبدول خواهد گردید، البته به خاطر پوتانشیل برای اشتغال زنان در سکتور متذکره. مشارکت بیشتر زنان در سکتور زراعت می‌تواند میزان فقر و نابرابری جندر را کاهش داده و روند رشد و انکشاف را گسترش بیشتر بخشد.

2. رکن دوم: ظرفیت های نیرومندتر سازمانی و بشری

38. در افغانستان محدودیت ظرفیت بسیار زیاد به ملاحظه می‌رسید. نهاد های دولتی در مجموع از ظرفیت های تخنیکی و مالی محدود برخوردار می‌باشند و سبب می‌شوند تا توانایی آنها در راستای عرضه خدمات و تطبیق پروژه های انکشافی کاهش یابند. روند تقویت سازمانی و ارتقاء ظرفیت منابع بشری بر سکتور های انرژی، ترانسپورت و زراعت و منابع طبیعی و انکشاف سکتور خصوصی تأکید ورزیده و تمرکز بیشتر آن بر ارتقاء ظرفیت میکانیزم های مشارکت سکتور عامه و خصوصی یا (PPP) خواهد بود. ارتقاء ظرفیت نهاد ها از طریق اصلاحات در سطح سکتور، بهبود حکومتداری، شفافیت و فعالیت های مبارزه با فساد اداری و انکشاف مهارت ها، به ویژه در عرصه های چون پلانگذاری زیربنا ها، مدیریت پروژه و مدیریت امور مالی زیربنا ها، باعث بهبود کارایی و مؤثریت سکتور عامه خواهد گردید. بانک انکشاف آسیایی راه های همکاری با پروژه ارتقاء ظرفیت برای نتایج یا (CBR) را که توسط صندوق وجهی بازسازی افغانستان تمویل می‌گردد، جستجو خواهد نمود.

39. تقویت نهادها در سکتور انرژی و ظرفیت های جدید در انرژی شمسی. بانک انکشاف آسیایی، در بخش انرژی به ارتقاء ظرفیت وزارت انرژی و آب و د افغانستان برشنا شرکت (شرکت ملی برق افغانستان)، که به عنوان نهاد های مسوول تنظیم کننده برق دولتی محسوب می‌گردند، ادامه خواهد داد. به همین ترتیب بانک انکشاف آسیایی نهادهای ذیربط را در راستای حفظ و مراقبت، پلانگذاری و مدیریت پروژه، تدارکات، مهارت های تخنیکی و مصنونیت اجتماعی، حمایت خواهند نمود. قابل یاد آور است که بانک انکشاف آسیایی به منظور مبدل ساختن د افغانستان برشنا شرکت به یک شرکت بیشتر پایدار، پلان تجاری، مدیریت و ظرفیت های مالی شرکت مذکور را ارتقاء بخشیده و بخش جدیدی ارتقاء ظرفیت برای انرژی آفتابی ایجاد خواهد گردید. همچنان این بانک ظرفیت کارمندان د افغانستان برشنا شرکت و وزارت انرژی و آب را در عرصه طرح ریزی نیروگاه فوتولتیک شمسی (solar photovoltaic plant)، ارزیابی تخنیکی، حفظ و مراقبت و ادغام شبکه های برق خواهد بخشید. در پهلوی آن این نهاد دولت

افغانستان را کمک می‌کند تا نقشه راه جدید ملی انرژی قابل تجدید را که توسط وزارت انرژی و آب با کمک بانک انکشاف آسیایی تهیه گردیده، تطبیق نماید.¹⁵

40. انکشاف سازمانی در سکتور ترانسپورت. بانک انکشاف آسیایی در بخش سکتور ترانسپورت، از نهادینه سازی و درک رسالت و مسوولیت های نهادهای ترانسپورتنی حمایت نموده و در کنار آن کمک خواهد نمود تا روش های پایداری را برای روش های مدیریت جاده، علی الخصوص در عرصه مدیریت دارایی های جاده و حفظ و مراقبت جاده‌ها روی دست گیرند و از طریق راه اندازی برنامه های آموزشی داخل صنف و در جریان وظیفه، ظرفیت های تخنیکی وزارت فواید عامه را در راستای عملیات و حفظ و مراقبت جاده ها ارتقاء بخشند. به همین ترتیب این بانک از ایجاد یک اداره ملی مستقل جاده ها، یک انستیتوت ترانسپورت و بالاخره یک صندوق مالی تمویل جاده ها حمایت خواهد نمود که از جانب اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا رهبری می‌شود. حمایت بانک انکشاف آسیایی از ایجاد صندوق مالی تمویل جاده ها، سبب خواهد شد تا پایداری سکتورهای فرعی جاده ها بهبود یابد که شاهد گسترش شیگوی می‌باشد، اما از نظر حفظ و مراقبت به‌گونه مناسب تمویل نگردیده است. صندوق مالی تمویل جاده ها در معرفی یک سیستم مدیریت دارای جاده ها که روند حفظ و مراقبت را تسهیل بخشد، از اهمیت بسزایی برخوردار خواهد بود.¹⁶ در کنار آن بانک انکشاف آسیایی، رشد سازمانی اداره راه آهن افغانستان را نیز مورد حمایت قرار خواهد داد و ظرفیت های کارمندان دولتی سکتور ترانسپورت را بیشتر ارتقاء خواهند بخشید، تا بتوانند روند تدوین پالیسی ها و پلانگذاری، طرح ریزی و تطبیق پروژه ها، مصونیت اجتماعی، اداره و مدیریت مالی را بهبود بخشند. این روند را می‌توان با استخدام کارشناسان ملی و بین المللی در واحد های تطبیق پروژه های وزارت های کلیدی، به‌منظور آموزش کارمندان دولتی انجام داد و در پهلوی آن می‌توان آنرا از طریق راه اندازی برنامه های آموزش رسمی داخل صنف در افغانستان و سراسر حوزه ها نیز انجام داد.

41. ارتقاء ظرفیت نهادهای سکتور زراعت و منابع طبیعی، انجمن های استفاده کننده‌گان و اتحادیه‌های دهاقین. طرح‌ها و فعالیت‌ها در سکتور زراعت و منابع طبیعی ظرفیت نهادهای دولتی و جوامع محلی را ارتقاء خواهد بخشید. بانک انکشاف آسیایی تلاش خواهد ورزید تا برای مدیریت ادغام سازی منابع آب، پالیسی‌ها را تدوین و چهارچوب سازمانی را به‌گونه بهتر انکشاف دهد و برای کارمندان نهادهای دولتی در رابطه به عملیات پایدار و عادلانه تأمین آب و تسهیلات مدیریت آبیاری برنامه های آموزشی مورد نیاز را برگزار نماید. در کنار آن، این بانک خواهد توانست تا برنامه آموزشی مدیریت پروژه را به کارمندان وزارت ذریبیط و دفتر مدیریت پروژه راه اندازی و زمینه های را فراهم نماید تا بر مبنای آن در آینده برای منسوبین دولتی ذریبیط برنامه های آموزشی رسمی و غیر رسمی برگزار گردند.

42. بانک انکشاف آسیایی از ایجاد و تقویت انجمن های استفاده کننده‌گان آب یا (WUA) و اتحادیه های آبیاری حمایت به عمل آورده و ظرفیت انجمن های یاد شده را در مورد رویکرد های مدیریت مدغم منابع آب بهبود خواهند بخشید و به آنها در رابطه به حفظ و مراقبت زیربنا های آبیاری برنامه های آموزشی برگزار خواهند نمود. علاوه بر آن، این بانک به افزایش حضور زنان در انجمن های استفاده کننده گان آب یا (WUA) و اتحادیه های آبیاری، توجه بیشتر خواهد نمود و در صورت نیاز برای مردان برنامه های آموزشی مورد نیاز را راه اندازی خواهد کرد، تا بتوانند سطح آگاهی ایشان را در رابطه به اهمیت مشارکت زنان در انجمن های استفاده کننده گان آب یا (WUA) و اتحادیه های آبیاری بلند ببرند. برنامه های آموزشی داخل مزرعه دربر گیرنده فعالیت های چون کمک به دهاقین از طریق آموزش های مدیریت آب داخل مزرعه، حمایت های قبل و بعد از برداشت محصولات، معرفی روش های جدید کشت و تخنیک های زراعی و چگونگی استفاده از تکنالوژی های جدید به‌منظور انکشاف زنجیره ارزش، می‌باشند. قابل یاد آوریست که بانک انکشاف آسیایی زنان را در برنامه های آموزشی تحت پوشش قرار داده تا مدیریت پیشرفته آب و تخنیک های زراعی داخل مزرعه را فرا گیرند و در پهلوی آن آموزش های ویژه‌یی را برای آنها در زمینه کشت سبزیجات و میوه های خانگی راه اندازی خواهند نمود.

43. بهبود محیط برای مشارکت سکتور عامه و خصوصی. بانک انکشاف آسیایی حمایت های ارتقاء ظرفیت را فراهم خواهند نمود تا بر مبنای آن بتواند محیط مشارکت سکتور عامه و خصوصی را بیشتر بهبود بخشد و مشترکاً با بانک جهانی در این عرصه همکاری نماید. کمک های این بانک در مطابقت با ارکان بازتاب یافته در پلان عملیاتی مشارکت عامه و خصوصی بانک متذکره فراهم خواهند گردید.¹⁷ در چهارچوب رکن اول (وکالت و ارتقاء ظرفیت)، بانک انکشاف آسیایی دولت افغانستان را در راستای ارتقاء ظرفیت در عرصه روی دست گرفتن اصلاحات در پالیسی های مشارکت سکتور عامه و خصوصی و شناسایی و انکشاف پروژه های زیربنایی مشارکت سکتور عامه و خصوصی کمک خواهد نمود. در چهارچوب رکن دوم (ایجاد محیط مناسب و توانمند سازی)، بانک انکشاف آسیایی از روند اصلاحات در توانمند سازی پالیسی‌ها و محیط سازمانی حقوقی یا قانونی حمایت گسترده به‌عمل خواهد آورد، که دربر گیرنده حمایت از پیش نویس های مقررات مناسب و تعدیل در قوانین کلیدی می‌باشد. همزمان با آن، همانگونه که محیط مشارکت سکتور

¹⁵ بانک انکشاف آسیایی، سال 2014. کمک های تخنیکی با جمهوری اسلامی افغانستان برای انکشاف انرژی قابل تجدید. شهر مانیلا.

¹⁶ بانک انکشاف آسیایی یک پروژه در حال اجراء در عرصه حمایت از حفظ و مراقبت دارد: بانک انکشاف آسیایی، سال 2016. گزارش و توصیه رئیس بانک انکشاف آسیایی به هیئت مدیره: کمک بلاعوض پیشنهاد شده به جمهوری اسلامی افغانستان برای پروژه مدیریت دارای های جاده ها. شهر مانیلا.

¹⁷ بانک انکشاف آسیایی، سال 2012. پلان عملیاتی عامه و خصوصی برای سال های 2012 - 2020 - درک دورنما برای استراتژی سال 2020: نقش تحول گرایانه مشارکت عامه و خصوصی در فعالیت های بانک انکشاف آسیایی، شهر مانیلا.

عامه و خصوصی در افغانستان به پختگی بیشتر می‌رسد، بانک انکشاف آسیایی نیز به دنبال ارائه کمک‌ها در چهارچوب رکن سوم (انکشاف پروژه‌ها) خود بود تا بتواند پروژه‌ها را به شمول ابزار سکریننگ و تحلیل پروژه‌ها انکشاف دهد. در حالی‌که تلاش‌های ابتدایی این بانک در افغانستان روی تقویت محیط مطلوب برای مشارکت سکتور عامه و خصوصی متمرکز خواهند بود، مشارکت بالقوه سکتور عامه و خصوصی را در عرصه انرژی قابل تجدید، تولید برق و انکشافات در عرصه گاز نیز مورد بررسی قرار خواهند داد.

44. بانک انکشاف آسیایی به عنوان بخشی از تلاش‌هایش در راستای حمایت از دولت افغانستان، از طریق صندوق وجهی زیربنای افغانستان استخدام یک تن را به عنوان مشاور مشارکت عامه و خصوصی در واحد سکتور عامه و خصوصی وزارت مالیه نیز تمویل خواهد نمود. در راستای تعهد این بانک در برابر تقویت و رشد سکتور خصوصی به‌منظور مشارکت فعال در پروژه‌های بانک انکشاف آسیایی، مشاور مذکور از نزدیک با سکتور خصوصی کار خواهد نمود، تا به محدودیت‌های که در مسیر مشارکت عامه و خصوصی در افغانستان وجود دارند، رسیده‌گی صورت گیرد.

3. رکن سوم: افزایش پایداری محیط زیست، سازگاری در برابر تغییرات اقلیم و حوادث طبیعی

45. هدف رکن سوم استراتژی اینست تا رشد پایدار محیط زیست را از طریق موارد ذیل تقویت نماید: (1) حفاظت، احیاء مجدد و تقویت استفاده پایدار از محیط زیست. (2) تقویت مقاومت و سازگاری در برابر تغییرات اقلیم و خطرات ناشی از حوادث طبیعی. تلاش‌های بانک انکشاف آسیایی، دولت افغانستان را کمک خواهد نمود تا بتواند در عرصه ایفاء نقش ملی خود در راستای تعهد در برابر کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییرات اقلیم، پیشرفت‌های قابل ملاحظه داشته باشد.¹⁸

46. **حفاظت، احیاء مجدد و مدیریت منابع طبیعی.** بانک انکشاف آسیایی دولت افغانستان را در راستای حفاظت، احیاء مجدد و مدیریت منابع طبیعی کمک خواهد نمود، تا تدابیر سازگار کننده بیشتری در برابر تغییرات اقلیم و خطرات ناشی از حوادث طبیعی روی دست گیرند و در افزایش پایداری محیط زیست نقش بیشتر ایفاء نماید. عده زیادی از تلاش‌های حفاظت و احیاء محیط زیست از طریق مدیریت آبیاری صورت گرفته و قادر خواهند بود تا به مشکلات چون؛ کاهش دسترسی به منابع آب و خشک‌سالی رسیده‌گی نموده آب‌های زیرزمینی را تغذیه نموده پیامد‌های ناگوار ناشی از سیلاب‌ها را به پایین‌ترین سطح آن برسانند و از طریق احیاء جنگلات اصلی و/یا پوشش گیاهی در ساحاتی‌که آب خیزی دارند، از تخریب‌های اراضی و لغزش زمین، جلوگیری به عمل آورده و طرح‌های مناسب آبیاری را در معرض تطبیق قرار دهند. به همین ترتیب بانک انکشاف آسیایی با دولت همکاری خواهد نمود، تا پلان‌های مؤثر مدیریت منابع طبیعی را برای حوزه‌های دارای آب خیزی و/یا بازسازی و حفاظت از محلات آسیب پذیر، تهیه و تطبیق نمایند.

47. **تغییرات اقلیم و زیربنای سازگار در برابر حوادث طبیعی.** بانک انکشاف آسیایی طرح‌ها، ستندهای ساختمانی و تکنالوژی مناسب را برای بیشتر مقاوم ساختن زیربناها در برابر تغییرات اقلیم و خطرات جیوفیزیکی و هایدرومیتروئولوژیکی مدنظر خواهد داشت. موارد متذکره در زیربنای ترانسپورت، انرژی، زراعت و منابع طبیعی در ساحات خیلی‌ها معروض به خطر و متأثر از خطرات مذکور تطبیق خواهند گردید و دربرگیرنده موارد ذیل خواهند بود: جاده‌های مقاوم در برابر سیلاب‌ها و طراحی سیستم‌های آبیاری توأم با تدابیر مقاوم در برابر سیلاب‌ها و خشک‌سالی ناشی از تغییرات اقلیم. به همین ترتیب بانک انکشاف آسیایی، دولت افغانستان را در راستای ارتقاء ظرفیت در عرصه طرح‌ها و ستندهای ساختمانی و عملیاتی مقاوم در برابر حوادث طبیعی، پلانگذاری‌های اراضی با در نظر داشت خطرات ناشی از حوادث طبیعی و مدیریت خطرات ناشی از این‌گونه حوادث، مورد حمایت بیشتر قرار خواهد داد.

48. پروژه‌های مربوط به سکتور زراعت و منابع طبیعی شامل فعالیت‌های زراعتی می‌باشند که در برابر پیامدهای ناگوار ناشی از تغییرات اقلیم و حوادث طبیعی مقاوم، مانند تکنالوژی‌های صرفه جویی در مصرف آب، بهبود نظارت و مدیریت آب و اراضی و بهبود وضعیت ذخایر سطح و زیرزمینی آب، می‌باشند. به همین ترتیب پروژه‌های یاد شده اقدامات و تدابیر سازگاری، از قبیل تغییر در تقویم کشت و برداشت حاصلات زراعتی و تعدیل روش‌های کشت را بیشتر تقویت خواهند نمود، تا بتوانند در برابر جلوگیری از کاهش دسترسی به آب و کاهش بهره برداری از محصولات زراعتی مبارزه جدی نمایند، تا بر مبنای آن معیشت زراعتی در برابر تغییرات اقلیم و حوادث طبیعی از مقاومت و سازگاری بیشتر برخوردار گردد.

49. همانگونه که افغانستان در معرض خطرات ناشی از حوادث طبیعی قرار دارد، بانک انکشاف آسیایی به تلاش‌های حمایت کننده خود در راستای بازسازی متعاقب رویداد‌های مذکور، با در نظر داشت نیازمندی‌های مربوطه، ادامه خواهد داد. ترمیم زیربناها کمک خواهد نمود تا بعد از وقوع حوادث طبیعی، ارتباطات روستایی و دسترسی به بازار در میان مردم محل، مجدداً تأمین نمایند.

¹⁸ کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد برای تغییرات اقلیم، سال 2015. جمهوری اسلامی افغانستان: تعهد در برابر نقشی که به سطح ملی شناسایی گردیده است، ارائه شده به کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییرات اقلیم.

50. یکی از ابعاد مهم این رکن تقویت زیربنای سازگار با محیط زیست خواهد بود، مانند احداث خط آهن و انرژی قابل تجدید (پاراگراف های شماره 28 و 32). در مقایسه با ترانسپورت جاده و انرژی ناشی از مواد سوخت فوسیلی، احداث خط آهن و انرژی های قابل تجدید می تواند میزان پخش گاز های گلخانه ای را بیشتر کاهش بخشند. ترانسپورت جاده، به عنوان یگانه راه قابل ترجیح کنونی برای انتقال کالاها از طریق افغانستان و کشور های همسایه پنداشته می شود. این در حالیست که پخش و انتشار گاز و دود توسط موتر های عادی و باربری کمک می نمایند تا گاز های گلخانه گسترش بیشتر پیدا نمایند و در نتیجه تغییرات اقلیمی گسترده تری به ملاحظه برسند. خطوط آهن به مصرف انرژی اندک نیاز داشته و در مقایسه با ترانسپورت جاده و خطوط هوایی، مقادیر اندک کاربن دای اکساید پخش می نمایند و استفاده از زمین با در نظر داشت فی مسافر با اساس هر کیلومتر مسافه از طریق قطار آهن چندین مرتبه پایین تر از استفاده از موتر های عادی و باربری می باشد.

51. گسترش شبکه برق به خانواده ها و شرکت های تجاری بیشتر، استفاده از جنراتورهای دیزلی و یا چوب سوخت و یا هم مواد سوخت برای تسخین و پخت پز را به گونه قابل ملاحظه کاهش می بخشد. علاوه بر آن، اینگونه اقدامات می تواند مزیت های صحتی را برای زنانی که از کاربران اصلی چوب سوخت و یا مواد سوخت برای پخت و پز به شمار می روند، به ارمغان بیاورند. به همین ترتیب می توان گفت که بانک انکشاف آسیایی از روند انکشاف تولید برق داخلی توسط منابع گازی و انرژی قابل تجدید، حمایت نموده و این امر سبب خواهد شد تا اتکاء بالای سایر منابع تأمین انرژی که سبب آلودگی بیشتر هوا می گردد، کاهش یابد.

ج. اولویت های حمایت علمی

52. بانک انکشاف آسیایی به همکاری های خود در راستای فراهم ساختن محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات یا (KPSs) را که از نظر عملیاتی با همدیگر مرتبط باشند، ادامه خواهد داد. قابل یاد آور است که خدمات متذکره عمدتاً در سکتور زیربنایی آرایه خواهند گردید، اما می تواند در سایر ساحاتی که نیاز به حمایت و پشتیبانی دارند، نیز ادامه یابند. محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات یا (KPSs) در پیوند با زیربنای سبب خواهند شد تا پروژه های سرمایه گذاری بانک انکشاف آسیایی بیشتر تقویت گردند و بانک مذکور را قادر خواهد ساخت تا ظرفیت ها و اندوخته های قبلی را مدنظر گرفته تا بر مبنای آن بتواند رویکردهای درازمدت و پایدار را در راستای ارتقاء ظرفیت نهادها و منابع بشری در سکتور های یاد شده، فراهم نمایند. پس از آنکه محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات یا (KPSs) و اندوخته های ناشی از آن در محراق توجه قرار گرفتند، بانک انکشاف آسیایی می تواند مسایل چون پلانگذاری زیربنایی، تطبیق و تدارکات پروژه و دانش و مهارت های تخیلی مبتنی بر سکتور را در محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات یا (KPSs) بخش زیربنایی، به خوبی بازتاب دهند. در پهلوی آن بانک انکشاف آسیایی، محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات یا (KPSs) را به عنوان عناصر عمده پروژه های سرمایه گذاری و از طریق همکاری های تخیلی یا (TA) به گونه مؤثر عرضه خواهند نمود. علاوه بر آن، بانک انکشاف آسیایی به عنوان بخشی از پروژه های سرمایه گذاری تلاش خواهد ورزید، تا خلایقیت های مناسب برای افغانستان را با همدیگر به خوبی ادغام نمایند، مانند: پروژه های مشارکت سکتور عامه و خصوصی و رویکرد های پروژه اوضاع شکننده و ناسازگار یا (FCAS).

53. بانک انکشاف آسیایی در همکاری دولت و سکتور خصوصی، از روند فراهم آوری اطلاعات حمایت به عمل خواهد آورد و به همین ترتیب در همکاری با سایر شرکای انکشافی فعالیت های مشترکی را در راستای دریافت راه های حل مناسب برای تطبیق پروژه ها در سرتاسر سکتور رویدست خواهند گرفت. نهاد های جامعه مدنی، موسسات غیردولتی و نهاد ها تحقیقاتی و آموزشی محلی در روند پخش و گسترش محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات یا (KPSs) سهیم خواهند بود.

IV. تطبیق استراتژی

ا. پارامترهای نشاندهنده منابع

54. افغانستان در گروپ الف کشورها قرار داشته و صرف به صندوق انکشاف آسیایی دسترسی دارد که بنابر موقعیت آن در طبقه بالای خطر اعطای قرضه، واجد شرایط دریافت 100% کمک بلاعوض می باشد.¹⁹ در یازدهمین دور بازپرسی صندوق انکشاف آسیایی (ADF 12)، حمایت های استثنایی پس از جنگ به افغانستان آرایه میگردد و این روند تا پایان سال 2020 ادامه می آید. تخصیص پیش بینی شده برای افغانستان در سال های 2017-2020 حدود 887 میلیون دالر به شکل کمک بلاعوض می باشد، که با توجه به منابع موجود و آماده گی های پروژه اعطاء خواهند گردید.²⁰ فعالیت های مستقل بالای پروژه های سکتور های انرژی، ترانسپورت و زراعت و منابع طبیعی افغانستان تمرکز خواهند نمود که دربر گیرنده ترکیبی از سرمایه گذاری های زیربنایی با ارتقاء ظرفیت برای

19 بانک انکشاف آسیایی، سال 2008. بررسی و بازنگری پالیسی اعتباردهی بانک انکشاف آسیایی در سال 2008. شهر مانیلا و بانک انکشاف آسیایی، سال 1998. یک پالیسی اعتبار دهی برای (DMCs) بانک انکشاف آسیایی (Corrigendum 1)، شهر مانیلا.

20 تخصیص 887 میلیون دالر شامل مبلغ 20 میلیون دالر برای اقدامات در برابر کاهش خطرات ناشی از حوادث طبیعی، می باشد. تخصیص نشان دهنده برای سال 2021 توسط جاگزین های تمویل قرن بیست و یکم بانک انکشاف آسیایی مشخص خواهند گردید. علاوه بر آن، سال 2017 ممکن تمویل برنامه ریزی شده ناشی از ملغا قرار دادن یک پروژه جاری را نیز دربر داشته باشد.

دولت افغانستان خواهد بود. بانک انکشاف آسیایی به تلاش های خود در راستای جلب توجه تمویل کننده گان بیشتر به صندوق وجهی زیربنای افغانستان به منظور مساعدت مالی و همکاری در پروژه ها و فراهم نمودن منابع بیشتر برای افغانستان ادامه خواهد داد. در کنار آن این بانک به دنبال فرصت ها برای راه اندازی فعالیت های غیرمستقلانه نیز می باشد، که در پاراگراف (59) تذکر داده شده اند.

55. بانک انکشاف آسیایی، همچنان به تقویت استفاده از سیستم های انتخاب شده کشور در افغانستان از طریق ارائه 100 درصد کمک مالی خود از طریق بودجه دولتی ادامه خواهد داد. پارامترهای به اشتراک گذاری هزینه به عین شکل باقی مانده و اجازه خواهد داد تا بانک انکشاف آسیایی تا 99 درصد کمک های مالی و هزینه های مربوط به کمک های تخنیکی را تأمین نماید.

ب. اولویت های تطبیق

56. رویکرد های اوضاع شکننده و ناسازگار یا (FCAS). بانک انکشاف آسیایی همواره در فعالیت های خود از رویکردهای اوضاع شکننده و ناسازگار یا (FCAS) استفاده خواهد نمود. این رویکردها شامل استفاده از انعطاف پذیری ها در طرز العمل های تجارتي مجاز برای کشورهای اند که از اوضاع شکننده و متأثر از خشونت برخوردار می باشند و در پهلوی آن می تواند بالای عرصه های چون؛ تدارکات، پرداخت، نیازمندی های ارزیابی و پروسس پروژه، تطبیق گردند. به همین ترتیب بانک انکشاف آسیایی درک خود را در رابطه به موارد ذیل بهبود بخشد: عوامل سببی و رشکستگی، حساسیت درگیری ها و عاملین داخلی درگیری ها، تا بتواند با استفاده از ابزارهای صلح از اقدامات امنیتی مناسب و ایجاد فرصت ها برای تأمین صلح و انکشاف، اطمینان حاصل نماید. همچنان این بانک بر ارزیابی های جامع تر خطرات و بهبود مدیریت خطر تمرکز بیشتر خواهد نمود. علاوه بر آن، بانک انکشاف آسیایی زمینه های آموزشی را به کارمندان دولتی و کارمندان بانک انکشاف آسیایی در افغانستان در رابطه به اوضاع شکننده و متأثر از خشونت، نیز فراهم خواهند ساخت.

57. مدیریت بخش های کاری. بانک انکشاف آسیایی اقدامات متعددی را برای بهبود مدیریت بخش های کاری و هزینه ها را روی دست خواهند گرفت، البته همانگونه که در سند آرایه کننده رویکرد پیشرفته برای راه اندازی پروژه ها توضیح داده شده است.²¹ اینها دربر گیرنده موارد ذیل می باشند: (1) الغاء بسته های غیرقابل انتقال و غیر قراردادی که بر نتایج پروژه اثرگذار نمی باشند. (2) خودداری از بسته های جدید تدارکاتی و خدمات مشورتی در جریان تمدید پروژه ها. (3) سازماندهی و تنظیم روند راه یابی مشتریان برای پرداخت به منظور سرعت بخشیدن روند پرداخت.²² (4) پیگردی با دولت و سایر شرکای انکشافی، در مورد ایجاد طرز العمل های استاندارد عملیاتی برای مدیریت پروژه، تدارکات و مدیریت مالی پروژه های که از جانب تمویل کننده گان مساعدت می گردند. (5) راه اندازی جلسات بیشتر مؤثر به منظور بررسی بخش های کاری و تدویر جلسات ربعوار با قراردادیان، مشاورین و انجیران به منظور بحث در مورد محدودیت های اجرایی. این سند آرایه کننده رویکرد و اقدامات مرتبط به تدارکات در مطابقت با طرز العمل ها و پالیسی های تدوین شده بانک انکشاف آسیایی و با در نظر داشت هر قضیه جداگانه، در معرض تطبیق قرار خواهند گرفت.

58. بهبود آمادگی ها برای پروژه. بانک انکشاف آسیایی اقدامات متعددی را برای حل مشکلات آمادگی برای راه اندازی پروژه ها انجام خواهد داد (لطفاً به پاورقی شماره 21 مراجعه نمایید). بهبود طراحی پروژه ناشی از استفاده سیستماتیک پیشرفت ها در عرصه دیزان پروژه و آمادگی های پروژه های که از بخش کمک های تخنیکی تمویل می گردند، خواهد بود، در حالی که تسهیلات مالی چند بعدی، در صورتی که مورد استفاده قرار گیرند، دربر گیرنده حمایت از آمادگی ها برای انتقال های بعدی می باشد. این بانک بر پروژه هایی که از احجام کوچک قرارداد برخوردار و دارای طرح ها و بسته های ساختمانی مجزا می باشند، تأکید بیشتر خواهد ورزید. در کنار آن بانک انکشاف آسیایی در همکاری نزدیک با اداره تدارکات ملی، روند تدارکاتی را بهبود خواهد بخشید تا بتواند به مضیقه ها و محدودیت هایی که فرا راه ستندردهای خدمات قرار دارند، رسیدهگی نمایند، البته در تبنانی با تطبیق چهارچوب جدید تدارکاتی این بانک، که این امر سبب خواهد شد تا زمان پروسس کاهش یافته و روند تصمیم گیری تدارکاتی از کیفیت بهتر برخوردار گردد.²³

59. مشارکت سکتور خصوصی. بانک انکشاف آسیایی مشارکت خود را با سکتور خصوصی در افغانستان تقویت خواهد بخشید. هدف آن اینست تا سکتور خصوصی از طریق افزایش هماهنگی، تبادل اطلاعات، تسهیل مدل جدید گفتمان و همکاری ها میان سکتور عامه و خصوصی، به یکی از شرکای فعال در پروژه های این بانک مبدل گردد. اولویت عمده این راهکار این خواهد بود تا سکتور خصوصی به فعالیت در عرصه زیربنا ها کشتانیده شود، منجمله از طریق مشارکت سکتور عامه و خصوصی، حفظ و مراقبت زیربنا ها و یا هم به عنوان تولید کننده گان مستقل انرژی. به همین ترتیب بانک انکشاف آسیایی در این راستا بر موارد ذیل نیز تأکید خواهد ورزید: (1) همکاری با سکتور خصوصی در عرصه مشارکت سکتور عامه و خصوصی در رابطه به امور مالی، مدیریت و حفظ و مراقبت زیربناها. (2) شکل دهی محیط تجارت برای رشد اقتصادی و اشتغال زایی به رهبری سکتور خصوصی. دیپارتمنت فعالیت

²¹ بر مبنای گزارشات بانک انکشاف آسیایی در سال 2016، افغانستان: سند آرایه کننده رویکرد پیشرفته برای راه اندازی پروژه ها، شهر مانیلا.

²² بانک انکشاف آسیایی. راه یابی مشتریان برای پرداخت. <https://www.adb.org/documents/client-portal-disbursements-guide>.

²³ بانک انکشاف آسیایی، سال 2017. بهبود اجراءات پروژه های بانک انکشاف آسیایی از طریق اصلاحات تدارکاتی، شهر مانیلا.

های سکتور خصوصی در بانک انکشاف آسیایی، معاملات تجاری پذیرفته شده را دنبال خواهند نمود که می‌تواند بازگشت و دوران هزینه های مالی را کمک نمایند و در عین حال عرضه کننده مأموریت عمومی بانک انکشاف آسیایی تلقی گردد، که همانا عبارت از تقویت روند رشد اقتصادی پایدار و جامع، می‌باشد. سکتور های بالقوه‌یی که ممکن مدنظر گرفته شوند عبارتند از: تجارت در عرصه زراعت، نهاد های مالی، زیربنای، تولیدات و سکتور اجتماعی، که ستندرد های ارزیابی فعالیت های غیرمستقلانه را مراعات می‌نمایند. علاوه بر آن، در چهارچوب رکن چهارم (تمویل پروژه) مرتبط به پلان عملیاتی سکتور عامه و خصوصی بانک انکشاف آسیایی، بانک متذکره، محصولات غیرمستقلانه و کاربرد آنها را در صورتی که نیاز باشد مشارکت تجاری را مورد ملاحظه قرار خواهند داد، تا این نهاد را قادر سازد که از طریق افزایش کمک ها و سرمایه گذاری های خصوصی در افغانستان، روند اصلاحات را تسهیل بخشد.

60. بانک انکشاف آسیایی با سکتور خصوصی، به ویژه از طریق اتاق های تجارت، نشست های مشورتی بیشتری را راه اندازی خواهند نمود، تا به اهداف ذیل نایل آید: (1) شناسایی خلاء های زیربنایی که مانع رشد زنجیره عرضه در راستای بهینه سازی طرح ریزی پروژه توسط بانک انکشاف آسیایی می‌گردد. (2) شناسایی اینکه زیربنا های پیشنهادی می‌توانند تجارت بین المللی را رونق بیشتر بخشد و استراتژی ملی صادرات را که در جریان تدوین قرار دارد، به درستی تطبیق نمایند. سایر اشکال تعامل با سکتور خصوصی عبارتند از: (1) افزایش استفاده از شرکت های داخلی در قرارداد های بانک انکشاف آسیایی. (2) تسهیل ارتباط بین جوامع تجاری در آسیای میانه از طریق همکاری های اقتصادی حوزه آسیای مرکزی یا (CAREC) و نشست های منظوقی در رابطه به سرمایه گذاری.

ت. نظارت از نتایج

61. چهارچوب نتایج (ضمیمه اول) به عنوان ابزار ابتدایی نظارت از پیشرفت و رهنمود طرح ریزی و تطبیق پروژه پنداشته می‌شود. شماری از شاخص ها و اهداف شامل در چهارچوب نتایج به ارقام مبتنی بر جنسیت نیاز دارند و برای جمع آوری ارقام متذکره از هیچگونه تلاش دریغ ورزیده نخواهد شد. نظارت بر مبنای ترکیبی از ارقام و گزارشات دولتی، نظارت و گزارشدهی جوامع و پروژه ها و مأموریت های بررسی کمک های تکنیکی بانک انکشاف آسیایی صورت خواهد گرفت. شاخص های متعدد شامل در چهارچوب نتایج بر مبنای شاخص های موجود می‌باشد که مطابق آن ارقام به صورت دوره پی از سروی های داخلی که توسط دولت راه اندازی گردیده و از سایر گزارشات یا دیتابیس های شرکای انکشافی جمع آوری می‌گردند. با در نظر داشت شرایط متحول در افغانستان و دسترسی محدود به اطلاعات، ممکن در مورد شاخص ها و اهداف انعطاف پذیری نیاز باشد. بانک انکشاف آسیایی سالانه چهارچوب نتایج را بر مبنای نیازمندی ها در پلان تجاری عملیاتی کشور تجدید و به روز می‌رساند.

62. بانک انکشاف آسیایی تلاش خواهد ورزید تا به منظور بهبود جمع آوری اطلاعات در مورد نتایج در ساحات پروژه، نظارت توسط نهاد ثالث را مورد استفاده قرار دهد و از دروس فرا گرفته شده و اندوخته های و تجارب بانک جهانی و سایر شرکای انکشافی توأم با نظارت توسط نهاد ثالث، به طور قابل ملاحظه استفاده به عمل خواهد آورد.

ث. خطرات

63. امنیت. بانک انکشاف آسیای تهدیدات امنیتی را که متوجه پروژه ها می‌باشند، از طریق اقدامات مختلط کاهش خواهند بخشید. نخست اینکه این بانک در جریان تطبیق استراتژی مشارکت کشور، انعطاف پذیر خواهد بود. پروژه ها در ساحاتی قابل دسترس طرح ریزی و تطبیق خواهند گردید، اما این بانک ساحات بدیل احتمالی را برای پروژه ها و یا تسهیلات مالی چند بعدی شناسایی می‌نماید، چون دسترسی می‌تواند با تغییرات اوضاع امنیتی تغییر نماید. دوم اینکه بانک انکشاف آسیایی به قراردادیان و مشاورین نیاز خواهد داشت، تا پلان های امنیتی را آماده و مسولیت امنیت کارمندان خود را بر عهده بگیرند. تمویل پروژه، پلان های امنیتی را برای ساحات پروژه تحت پوشش قرار خواهند داد و بانک انکشاف آسیایی نیز در صورت نیاز برای فراهم ساختن خدمات امنیتی بودجه اختصاص خواهد داد. در کنار آن بانک با استفاده از انعطاف پذیری های اخیر دولت در عرصه تأمین امنیت پروژه ها، از پولیس محلی، اردوی ملی افغانستان، نیروی های محافظت عامه و جوامع محلی، نیز استفاده به عمل خواهد آورد. سوم اینکه واحد امنیتی بانک متذکره یا احتمالاً یک شرکت مدیریت ریسک، کمک خواهند نمود تا اقدامات امنیتی پلانگذاری گردند، البته از طریق ارائه رهنمودها برای قراردادیان در مورد پلانگذاری امنیتی، بررسی عناصر امنیتی مزایده ها و بررسی منطقی بودن هر گونه تفاوتها در قرارداد های مرتبط به امنیت، و همچنین تقویت از روند پیشرفت پروژه و پرداخت های مرتبط به امنیت. چهارم اینکه، افزایش امنیت در ساحات پروژه از طریق رویکرد مشارکتی مبتنی بر جامعه صورت خواهد گرفت. قراردادیان، بزرگان جامعه و شورا های انکشافی قریه را در عرصه آماده گی ها و تطبیق پروژه ها، به شمول استخدام در فعالیت ساختمانی، سهیم خواهند ساخت. اقدامات برای تأمین امنیت کارمندان بانک انکشاف آسیایی نیز تقویت خواهد گردید، تا از تداوم فعالیت های بانک انکشاف آسیایی و مصونیت کارمندان بانک مذکور، به شمول کارمندان مأموریت متذکره و هیأت بازدید کننده اطمینان حاصل گردد.

64. حکومتداری و فساد. ظرفیت نهادهای موجوده دولت و سیستم های کشور، ارأیه کننده تهدیدات در برابر حکومتداری می‌باشند. بانک انکشاف آسیایی به این مشکل از طریق مشارکت در سطح سکتور با همتایان دولتی رسیده گی خواهد نمود. در عرصه

مدیریت مالی عامه، این بانک با وزارت ها و نهاد های دولتی در راستای تهیه و تطبیق پلان های عملی کمک خواهند نمود تا قابلیت های مدیریت مالی آنها بیشتر تقویت گردند. وزارت ها و نهاد های دولتی صورت حساب مالی مورد نیاز را به بانک انکشاف آسیایی در زمان معین آن آماده، بررسی و ارائه خواهند نمود. دریافت کننده گان کمک های مالی بلاعوض مفتشین مستقل و یا هم یک شرکت تفنیش را استخدام خواهند نمود تا تمام پروژه های را که توسط این بانک تمویل می گردند و تمام صورت حساب های مالی را سالانه در مطابقت با نیاز مندی های بانک انکشاف آسیایی بررسی نمایند. تمام پروسه های تدارکاتی و استخدام مشاورین نیاز به منظوری قبلی این بانک خواهند داشت. به همین ترتیب این نهاد با اداره تدارکات ملی از نزدیک کار خواهد نمود، که برای تأیید تمام بسته های قراردادی اقدامات لازم را انجام میدهد و آنها را برای تصویب به کمیسیون ملی تدارکات راجع می سازند. افزون بر آن بانک انکشاف آسیایی از اداره تدارکات ملی حمایت و روند تدارکات پروژه های بانک انکشاف آسیایی را از طریق استخدام مشاورین در چهارچوب اداره تدارکات ملی تسهیل خواهد بخشید. در پهلوی آن بانک در عرصه ایجاد یک سیستم الکترونیکی تدارکات به حمایت از دولت نیز ادامه خواهد داد.

65. تاخیر در تطبیق پروژه و افزایش هزینه ها. بانک انکشاف آسیایی اقدامات متعددی را در راستای رسیدهگی به مشکلات تأخیر در تطبیق پروژه و افزایش هزینه ها روی دست خواهد گرفت. در صورت لزوم، دولت، خدمات عامه را توسط بسته های قراردادی رقابتی کوچک ملی، تدارک خواهند نمود، تا بتواند قراردادیان محلی افغانی را در ساحات پروژه سهیم سازند. این امر سبب خواهد شد تا از مزایای جلب شرکت های محلی سود بیشتر به دست آید مانند: (1) اینها می توانند در مقایسه به هرگونه قراردادیان بزرگ خارجی، در داخل کشور فعالیت های مؤثرتر داشته باشند. (2) اینها می توانند با استفاده از اطلاعات و قابلیت های محلی خود از طریق تأمین ارتباط بهتر با جوامع، تهدیدات امنیتی را کاهش بخشند. دولت از بسته های کوچک قرارداد و یا یک پروسه تک مرحله بی تدارکات و بالاخره افر گشایی های حاوی یک پاکت در عرصه خدمات عامه استفاده به عمل خواهد آورد. قابل یاد آور است که به منظور کم کردن هزینه ها، بانک انکشاف آسیایی در پلان های مالی احتمالات کافی را مدنظر می گیرد.

چارچوب نتایج استراتژی مشارکت کشور

شاخص های انکشاف کشور که استراتژی مشارکت کشور در مطابقت به آن ترتیب گردیده است				
<p>1. نسبت جمعیتی که به سطح ملی زیر خط فقر زنده گی می نماید، در حد 39٪ باقی مانده و با تا سال 2021 بهبود خواهد یافت.</p> <p>2. اوسط میزان رشد تولید ناخالص داخلی در حد 4٪ سالانه، در جریان سال های 2017-2021.</p> <p>3. میزان تولید ناخالص داخلی سرانه از 565 دالر در سال 2016 به 719 دالر در سال 2021 افزایش خواهد یافت.</p>				
اهداف استراتژی مشارکت کشور و تاثیرات مرتبط	ساحات دارای اولویت استراتژی مشارکت کشور	نتایج کلیدی که بانک انکشاف آسیایی در حصول آن نقش ایفاء خواهد نمود	شاخص های نتایج	منابع استراتژی مشارکت کشور
افزایش دسترسی زنان و مردان به فرصت های اقتصادی، بازارها و خدمات	گسترش محدوده و افزایش فراگیرندگی زیربنای انرژی و ترانسپورت انکشاف زارعت و منابع طبیعی انکشاف سکتور خصوصی	بهبود محدوده و مؤثریت شبکه ترانسپورت بهبود فراهم سازی جریان برق و میزان برق رسانی افزایش دسترسی به خدمات اجتماعی و بلند بردن میزان استفاده از آنها افزایش بهره وری زراعت	الی سال 2020، کاهش زمان سفر از کابل الی غزنی با استفاده از جاده ها به طور اوسط به 2.2 ساعت (آمار سال 2016: 2.5 ساعت) افزایش رقم اتصالات داخل شبکه برق الی 40 درصد تا سال 2021 (آمار سال 2016: 32 درصد) افزایش حاصلات گندم آبیاری شده الی 2.80 تن فی هکتار تا سال 2021 (آمار سال 2016: 2.45 تن فی هکتار) افزایش فیصدی استخدام زنان برای کار در مزارع الی 25 درصد (آمار سال 2014: 21 درصد)	نمونه های کاری جاری پروژه های جاری مستقلانه قرضه ها و کمک های بلاعوض (ADF) الی ماه دسامبر سال 2016 : تعداد: 25 مقدار: 2.70 میلیارد دالر فعالیت و همکاری های پلان شده: مستقل قرضه (۶۶۵.۷۶) میلیون دالر از کمک های بلاعوض ADF برای 2018 – (2020) همکاری تکنیکی غیر مستقل (۳...) میلیون دالر برای (۲۰۱۸-۲۰۲۰)
نهاد ها و ظرفیت های بشری مستحکم	انکشاف نهادها در سکتور ترانسپورت ایجاد ظرفیت های جدید در تولید برق شمسی ارتقاء ظرفیت نهادهای زراعت و منابع طبیعی، انجمن های استفاده کنندهگان و اتحادیه های دهاقین بهبود محیط برای مشارکت سکتور عامه و خصوصی	بهبود حکومتداری و فعالیت های نهاد های ذیربط بهبود محیط برای مشارکت عامه و خصوصی	اجراء حداقل 80٪ نهادهای تطبیق کننده در جریان سال های 2020-2021 در گزارش تکمیل پروژه (PCR) و گزارش تکمیل همکاری تکنیکی (TCR) رضایت بخش ارزیابی گردد (آمار سال 2016: 67 درصد) پایان حد اقل یک قرارداد مشارکت سکتور عامه و خصوصی که از الزامات مالی و ارزش برای آزمایش پول موفق بدر آمده باشد تا سال 2021 (آمار سال 2016: ۰)	همکاری تکنیکی غیر مستقل (۳...) میلیون دالر برای (۲۰۱۸-۲۰۲۰)
افزایش پایداری محیط زیست، سازگاری در برابر تغییرات اقلیم و حوادث طبیعی	انکشاف سازگاری زیربنا ها در برابر تغییرات اقلیم و خطرات ناشی از حوادث طبیعی محافظت، احیای مجدد و مدیریت منابع طبیعی ترویج زیربنای سازگار و مقاوم در برابر تغییرات اقلیم	گسترش محافظت منابع طبیعی افزایش استفاده از انرژی قابل تجدید افزایش فراهم آوری زیربناها که در برابر تغییرات اقلیم و خطرات ناشی از حوادث طبیعی مستحکم باشند	الی پایان سال 2021 انکشاف و فعال ساختن حد اقل 200 هکتار از حوزه های واجد شرایط محافظت (آمار سال 2016: 0) جلوگیری از تولید حد اقل 1300 تن گاز کاربن دای اکساید بطور سالانه الی سال 2020 (آمار سال 2017: 44.42 میلیون تن معادل CO2 در هر سال)	

منابع استراتژی مشارکت کشور	شاخص های نتایج	نتایج کلیدی که بانک انکشاف آسیایی در حصول آن نقش ایفاء خواهد نمود	ساعات دارای اولویت استراتژی مشارکت کشور	اهداف استراتژی مشارکت کشور و تأثیرات مرتبط
	<p>الی سال 2020، حداقل 43,000 میگوات ساعت انرژی شمسی بطور سالانه تولید گردیده (آمار سال 2016: 0)</p> <p>حداقل سه پروژه زیربنایی کمک های مالی تغییرات اقلیم را الی سال 2021 دریافت نموده (آمار سال 2016: 0)</p>			

(ADB) = بانک انکشاف آسیایی، (ADF) = صندوق انکشاف آسیایی، (CO₂) = کاربن دای اکساید (CPS) = استراتژی مشارکت کشور، (GDP) = تولید ناخالص داخلی، (MWh) میگوات - ساعت، (PCR) = گزارش تکمیل پروژه، (PPP) = مشارکت عامه و خصوصی، (TCR) = گزارش تکمیل همکاری های تخنیکی.

منابع: بانک انکشاف آسیایی، دولت افغانستان، سال 2016. چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان با (ANPDF)، برای سال های 2017 الی 2021، کابل.

پلان علمی کشور

ا. نیاز های علمی

1. افغانستان از سال 1970 بدینسو از جنگ های متداوم رنج می برد. افغانستان یکی از کشورهای فقیر و کمتر انکشاف یافته در سطح آسیا به شمار می رود. در سال 2016 تولید ناخالص سرانه داخلی افغانستان 565 دالر بوده است. رشد اقتصادی کشور در جریان سال های 2002 الی 2013 نسبتاً خوب بوده، اما در جریان سال های 2014 الی 2016 به طور قابل ملاحظه ای کاهش یافته است، که به طور اوسط به کمتر از 1.4٪ سالانه می رسد، البته بنابر دلایل متعدد چون؛ خروج نیروهای بین المللی در سال 2014، بی ثباتی سیاسی ناشی از انتخابات ریاست جمهوری در سال 2014 و متعاقب آن شکل گرفتن حکومت وحدت ملی و به وخامت گراییدن اوضاع امنیتی. جنگ های چندین دهه سبب نابود شدن نهادها و سرمایه بشری شده اند. دنباله تغییرات در رژیم های سیاسی از اواخر دهه 1970 تا پایان رژیم طالبان در اواخر سال 2001 به این معنی بوده که هیچ گونه یادداشت و یا روش های سازمانی در سال 2002 باقی نمانده بود تا روی آن حساب گردد. از سال 2002 بدینسو دولت به کمک شرکای انکشافی خود، در عرصه بازسازی نهاد ها و ظرفیت های بشری پیشرفت های چشمگیری داشته است، اما با در نظر داشت مبناء پایینی که در آن در سال 2002 انکشافات آغاز یافته اند، هنوز هم نیاز شدید وجود دارد تا در این زمینه کار صورت گیرد.

2. دولت درک نموده است که نهادها و منابع بشری نیرومند برای دستیابی به خودکفایی افغانستان ضروری می باشد. این اصل در چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان یا (ANPDF) و خودکفایی از طریق چارچوب حسابدهی متقابل بازتاب یافته است.¹ تأکید دولت از موضع گیری در عرصه استخدام متخصصین خارجی جهت رسیدگی به مشکلات (به عنوان دومین خدمات ملکی) به یک موضع گیری ارتقاء ظرفیت تغییر شکل نموده است، چیز ایکه مؤسسات ملی و محلی را قادر خواهند ساخت تا خدمات مورد نیاز را ارائه و عملکرد های خود را مدیریت نمایند. این رویکرد از جانب شرکای انکشافی افغانستان مورد حمایت قرار گرفته است، به گونه مثال از جانب برنامه ارتقاء ظرفیت برای نتایج بانک جهانی. بانک انکشاف آسیایی یکی از شرکای پیشتاز در سکتور زیربنایی پنداشته می شود و علاوه بر تأمین بودجه زیربنایی، در زمینه ارتقا ظرفیت نهاد های افغان، به ویژه در سکتور انرژی، ترانسپورت، زراعت و منابع طبیعی، نیز سرمایه گذاری نموده است.

3. نیازمندی های افغانستان برای محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات یا (KPSs) گسترده و متنوع می باشند و شرکای انکشافی در سکتورها و ساحات کاری خاص فعالیت می نمایند. از آنجایی که بانک انکشاف آسیایی به اولویت دادن به سکتور های انرژی، ترانسپورت و زراعت و منابع طبیعی ادامه می دهد، نیازمندی های علمی و فعالیت های پلانگذاری شده مبتنی بر معلومات برای این گونه پلان های علمی در کشور بالای این سه سکتور تمرکز می نمایند.

4. تجارب بانک انکشاف آسیایی در کشور و راه اندازی مشوره های اخیر با دولت افغانستان منجر به شناسایی نیازمندی های مبتنی بر اطلاعات در سکتور زیربنایی گردیده اند. اینها شامل ترکیبی از ساحات اداری و تخنیکی مانند مدیریت مالی، تدارکات، مدیریت قراردادهای، طرح ریزی و انجینیری، عملیات و حفظ و مراقبت یا (O&M) و مدیریت دارایی ها می باشد. بسیاری از ساحات نیازمند به محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات در سرتاسر سکتور های مختلف وجود دارند که به صورت عموم قرار ذیل می باشند: (1) پلانگذاری و بودجه سازی زیربناها (2) تطبیق پروژه، باوجود آنکه در داخل سکتورها مشکلات خاصی وجود دارد که نیازمند راه های حل مبتنی بر اطلاعات می باشند.

5. **پلانگذاری و بودجه سازی زیربناها.** افغانستان دارای نیازمندی های زیربنایی زیادی می باشد. از سال 2002 بدینسو به بسیاری از آنها رسیده گی صورت شده است، این در حالیست که هنوز هم به سرمایه گذاری های بزرگ در عرصه زیربنا ها نیاز می باشد. اما وزارت ها و نهاد های دولتی ظرفیت پائین و محدود به پلانگذاری و بودجه سازی دارند و تعداد شرکای انکشافی که زیربناها را تمویل می نمودند کاهش یافته اند. از اینرو، نیاز است تا میکانیسم ها جهت اولویت دادن به سرمایه گذاری های زیربنایی ایجاد گردند، تا از استفاده مؤثر از بودجه های موجود اطمینان حاصل گردد. به منظور کمک به روند تمویل زیربنا ها، لازم است تا دولت توجه سکتور خصوصی را در زمینه جلب نماید، علی الخصوص از طریق مشارکت سکتور عامه و خصوصی. واحد جدیدالتاسیس مشارکت عامه و خصوصی در چوکات وزارت مالیه در عرصه شناسایی، طرح ریزی و تطبیق پروژه های مشارکت عامه و خصوصی نیاز به حمایت دارد.

6. **طرح ریزی و تطبیق پروژه.** روند تطبیق پروژه ها در افغانستان خیلی ها به کندی به پیش می رود، که معمولاً منجر به تأخیر و افزایش هزینه ها می گردد. در سال 2016، میزان مصرف بودجه انکشافی صرف 55 درصد بوده است. که دلایل متعددی در آن دخیل می باشند. علاوه بر محدودیت های امنیتی، سایر موارد همچون پائین بودن ظرفیت در طرح ریزی و انجینیری پروژه ها، تدارکات

¹ دولت افغانستان، سال 2016. چارچوب صلح و انکشاف افغانستان یا (ANPDF) برای سال های 2017 الی 2021. شهر کابل: دولت افغانستان، سال 2015. خودکفایی از طریق چارچوب حسابدهی متقابل. کابل.

و مدیریت قراردادهای و غیره، که همه آنها سبب می‌شوند تا در تطبیق پروژه‌ها به‌گونه ناخواسته تأخیر قابل ملاحظه رونما گردد. وزارت‌ها و نهادهای دولتی در این عرصه‌ها به آموزش نیاز دارند، البته بر علاوه برنامه‌های آموزشی، به آنان باید در عرصه ترتیب رهنمودها، استانداردها و ابزار تطبیق پروژه در تمام مراحل تطبیق پروژه، همکاری صورت گیرد. این رهنمودها و طرز العمل‌ها باید به طور مشخص با در نظر داشت وضعیت شکننده و ناسازگار (FCAS) افغانستان طرح‌ریزی گردیده باشند.

7. **نیازمندی‌های مبتنی بر سکتور.** علاوه بر مسایل علمی که با همدیگر تداخل دارند، هر یک از سکتورها از نیازمندی‌های خاص برای محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات برخوردار می‌باشند:

- (i) **سکتور ترانسپورت.** سکتور ترانسپورت دارای نهادهای تازه تاسیس و در نظر گرفته شده می‌باشد؛ مانند اداره ملی جاده‌ها، صندوق مالی جاده و انستیتوت ترانسپورت. این نهادها هنوز در حال انکشاف می‌باشند و ساختار تشکیلاتی و طرز العمل فعالیت‌های آنان در مرحله طرح ریزی قرار داشته و به حمایت نیاز دارند. حفظ و مراقبت، به ویژه برای جاده‌ها، یکی از ساحات دیگر کلیدی پنداشته می‌شود، که دولت به دنبال گسترش ظرفیت آن می‌باشد.
- (ii) **سکتور انرژی.** پایداری شرکت برشنا افغانستان، به عنوان یک مرجع دولتی تأمین برق در کشور می‌تواند توسعه و بهبود بیشتر پیدا نماید البته از طریق افزایش ظرفیت‌های کاری خود به یک شرکت مستقل و از طریق گسترش مدل تعرفه برق خود. علاوه بر آن، نهاد‌های تأمین برق و وزارت انرژی و آب تلاش می‌ورزند تا ظرفیت‌های جدید در انرژی قابل تجدید را ایجاد نمایند، که باعث افزایش تولید انرژی داخلی و تأمین انرژی مصون می‌گردند.
- (iii) **سکتور زراعت و منابع طبیعی.** یکی از نیازمندی‌های کلیدی سکتور زراعت و منابع طبیعی اینست تا ظرفیت‌های مدیریت مدغم منابع آب در چهارچوب وزارت‌ها، نهادهای ذیربط دولتی و دهاقینی که از کاربران واقعی منابع آب به شمار می‌روند، ارتقاء یابد. یکی از ساحات کلیدی دیگر محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات در سکتور زراعت و منابع طبیعی عبارت از بهبود محصولات زراعتی از طریق تحقیقات، انکشاف و راه اندازی آموزش‌های داخل مزرعه می‌باشد.

ب. **وسعت فعالیت‌های پلانگذاری شده علمی بانک انکشاف آسیایی**

8. **استراتژی مشارکت کشور برای سال‌های 2017-2021،** با چهارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان و سایر استراتژی‌ها و پلان‌های ملی مربوط به سکتورها مطابقت دارد. هدف استراتژی مشارکت کشور ایجاد یک بنیاد نیرومند برای رشد و انکشاف گسترده تر و جلوگیری از تشدید میزان فقر با تمرکز بر ارکان سه گانه استراتژیک می‌باشد: (۱) گسترش دسترسی زنان و مردان به فرصت‌ها، بازارها و خدمات اقتصادی (۲) توانمند ساختن نهادها و نیروی بشری (۳) افزایش پایداری محیط زیست، سازگاری در برابر تغییرات اقلیمی و حوادث طبیعی. فعالیت‌های پلانگذاری شده علمی بانک انکشاف آسیایی خاصاً به‌گونه‌ی طراحی گردیده اند که روند دستیابی به رکن استراتژیک دوم را مورد حمایت قرار دهند، اما تلاش‌ها برای دستیابی به ارکان اول و سوم نیز ادامه خواهند داشت.

9. **بانک انکشاف آسیایی که از سوی دولت و شرکای انکشافی به عنوان یک نهاد پیش‌تاز و برتر در عرصه فکر و تطبیق پروژه‌های زیربنایی پنداشته می‌شود، در نظر دارد تا از طریق پروژه‌های سرمایه‌گذاری و همکاری‌های تکنیکی و با استفاده از یک رویکرد عملی و مبتنی بر سکتور محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات عملی و مناسب را در افغانستان فراهم نمایند.** تمرکز بالای زیربنای، تکمیل کننده پروژه‌های سرمایه‌گذاری متوقع خواهند بود، که توسط بانک انکشاف آسیایی از طریق استراتژی مشارکت کشور حمایت می‌گردد. این امر همچنین بانک متذکره را قادر خواهد ساخت، تا با در نظر داشت ظرفیت‌ها و ابتکارات اطلاعاتی قبلی، رویکرد دراز مدت و پایدارتر را برای ایجاد نهادها و سرمایه‌بشری فراهم نماید. رییس بانک انکشاف آسیایی در کشور، مسوول اطلاع‌رسانی این نهاد در افغانستان خواهد بود.

10. **پلانگذاری و بودجه‌سازی زیربنای.** بانک انکشاف آسیایی حمایت متقابل سکتوری را برای ارتقاء ظرفیت نهادهای دولتی در عرصه پلانگذاری و بودجه‌سازی زیربنای، ارایه خواهد کرد. این نهاد همچنان در هماهنگی با وزارت مالیه، محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات را برای ارزیابی پروژه‌های زیربنایی و نیز برای پلان‌های دارای اولویت سرمایه‌گذاری در زیربنای، فراهم خواهد نمود. در کنار آن این بانک از چهارچوب سازمانی سکتور زیربنای و یک نسخه تجدید نظر شده پلان ملی زیربنای نیز حمایت به عمل خواهد آورد. در سطح سکتور‌ها، بانک انکشاف آسیایی در عرصه تهیه و یا بازنگری ماستر پلان‌ها، نقشه راه سکتور و پلان‌های کاری، منجمه پلان تطبیقی برای ماستر پلان تجدید نظر شده سکتور ترانسپورت، نقشه راه انرژی قابل تجدید و پلان کاری آن، ماستر پلان سکتور انرژی، و ماستر پلان‌ها برای حوزه‌های دریایی، نیز کار خواهد نمود.

11. **تطبیق پروژه.** بانک انکشاف آسیایی با دولت در عرصه تطبیق عملی محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات همکاری خواهد کرد، تا بتواند روند تطبیق پروژه را بهبود بخشد. محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات دربرگیرنده طرز العمل‌های مدغم تطبیق پروژه‌ها و استانداردهای نهاد‌های دولتی، استاندارد‌های خدماتی کمیسیون ملی تدارکات، پلان انکشافی ملی صنایع ساختمانی، رهنمودهای مدیریت قراردادهای و رهنمودهای تطبیق مشارکت سکتور عامه و خصوصی خواهند بود. همچنان این بانک محصولات و

خدمات مبتنی بر اطلاعات را که با تطبیق پروژه ارتباط دارند با در نظر داشت رویکرد های اوضاع شکننده و ناسازگار، مانند ابزارهای تأمین صلح در سطح پروژه و ارتقاء ظرفیت در عرصه کاربرد آنها، فراهم خواهند نمود.

12. سایر محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات مختص به سکتورها. در عرصه سکتور ترانسپورت، بانک انکشاف آسیایی در ایجاد یک سیستم مدیریت دارایی های جاده کمک خواهد نمود و همچنین به حمایت های خود از ظرفیت های حفظ و مراقبت جاده ها ادامه خواهد داد. در عرصه سکتور انرژی، محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات دربرگیرنده مطالعات در مورد پوتانشیل تولید انرژی داخلی، گسترش شبکه های ملی و هماهنگ ساختن انرژی، توأم با تهیه یک مدل تعرفه برق و ظرفیت های سازمانی جدید برای انرژی های قابل تجدید خواهند بود. به همین ترتیب در عرصه سکتور زراعت و منابع طبیعی، یک استراتژی انکشاف منابع آب را تطبیق خواهد نمود و ظرفیت های انجمن های دولتی و مستفیدین آب را در عرصه مدیریت مدغم منابع آب ارتقاء خواهد بخشید همچنان از برنامه های آموزشی داخل مزرعه حمایت تکنیکی خواهد نمود. در پهلوی آن این بانک در جریان تطبیق استراتژی مشارکت کشور، محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات را به سایر سکتورهای ویژه به اساس نیازمندی های ایشان فراهم خواهد نمود، علی الخصوص در عرصه ارتقاء ظرفیت های سازمانی.

ت. ساحات همکاری و کار مشترک با شرکاء

13. نهاد های دولتی و محلی. محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات بانک انکشاف آسیایی در همکاری نزدیک با وزارت ها و نهادهای ذیربط دولتی برای ادامه ارایه حمایت کامل در سه سکتور دارای اولویت، آماده خواهند گردید. همچنان بانک انکشاف آسیایی حین آماده ساختن برخی از محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات، مانند رهنمودهای تطبیق مشارکت سکتور عامه و خصوصی و پلان ملی انکشاف صنایع ساختمانی، از نزدیک با سکتور خصوصی کار خواهد نمود. در پهلوی آن این بانک به طور منظم با مراجع ذیربط محلی و نهادهای غیردولتی داخلی و بین المللی مشوره خواهد نمود. به همین ترتیب به منظور حصول اطمینان از پخش گسترده و پذیرش محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات، بانک انکشاف آسیایی از کانال های ارتباط خارجی خود و دولت افغانستان نیز استفاده به عمل خواهد آورد. هرچند بانک انکشاف آسیایی به صورت رسمی در سکتور آموزش فعالیت ندارد، اما در عرصه فراهم آوری محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات، منجمله راه اندازی برنامه های آموزشی، احتمالاً از طریق پوهنتون های منتخب، نهاد های تکنیکی دولتی و یا سایر نهاد های آموزشی دولتی در بخش های زیربنایی، همکاری مینماید.

14. شرکای انکشافی. روند همکاری و هماهنگی بین شرکای انکشافی در افغانستان نیرومند میباشد. تمرکز بانک انکشاف آسیایی بالای بهبود زیربناها در افغانستان در اصل تکمیل کننده تلاش ها و محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات سایر شرکای انکشافی در سکتورها و ساحات کاری بوده که از منفعت های مقایسوی بیشتری برخوردار می باشد. شماری از شرکای انکشافی همانند اداره بین المللی کمک های انکشافی انگلستان (DFID)، از طریق صندوق وجهی زیربنای افغانستان روند فراهم ساختن محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات را تمویل می نمایند و انتظار می رود تا آن در جریان تطبیق استراتژی مشارکت کشور ادامه یابد. علاوه بر آن، بانک انکشاف آسیایی با بانک جهانی و اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا یا USAID از نزدیک کار می نماید تا در راستای تطبیق پروژه ها، محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات را تهیه نمایند، تا بر مبنای آن راه حل های مشترک را انکشاف دهند و در نتیجه تمام پروژه های که از جانب نهاد های سه گانه تمویل می گردند، از آن سود ببرند. به همین ترتیب، بانک انکشاف آسیایی روند تبادل اطلاعات و راه اندازی گفتن در مورد پالیسی های مشترک را با سایر شرکای انکشافی روی دست خواهند گرفت.

ث. تخصیص منابع

15. انتظار می رود که بانک انکشاف آسیایی در جریان سال های 2017-2019 میلادی 14 میلیون دالر را برای فراهم ساختن محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات برای افغانستان مساعدت نماید، که از طریق فعالیت های چون فراهم ساختن همکاری های تکنیکی، کمک های بلاعوض، مشوره دهی به کارمندان و زمان اختصاصی به کارمندان، انجام خواهند یافت. علاوه بر دریافت کمک های اختصاصی برای کشور، افغانستان از ابتکارات برنامه همکاری منطقوی اقتصادی آسیای مرکزی و سایر محصولات و خدمات مبتنی بر اطلاعات منطقوی نیز بهره مند خواهد گردید. منابع مالی اینگونه تسهیلات قرار ذیل می باشند: سرمایه گذاری بانک انکشاف آسیایی در زیربناهای که شامل فعالیت های پژوهشی و تحلیلی و ارتقاء ظرفیت باشند، تمویل مشترک مالی از طریق صندوق وجهی زیربنای افغانستان، همکاری های تکنیکی و هزینه های مشترک از جانب دولت.

ج. شایستگی و تخصص علمی

16. افغانستان در احیای مجدد دارایی ها و بازسازی نهاد ها، بعد از جنگ های مکرر، از تجارب قابل ملاحظه برخوردار می باشد. اینگونه تجارب را می توان با سایر کشور های که از اوضاع شکننده و ناسازگار برخوردار می باشند، نیز در میان گذاشت.

فهرست اسناد مرتبط

<http://www.adb.org/Documents/CPS/?id=AFG-2017>

1. ارزیابی انکشاف جامع و پایدار
2. ماتریکس هماهنگی انکشاف
3. پلان عملیاتی کشور

اسناد ضمیمه

4. افغانستان: سند رویکرد راه اندازی پروژه ها بطور پیشرفته